Poštnina plačana v gotovini. I. izdaja. Cena Din 1·—

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1·—, lanskoletne 2·—; mesečna naročnina Din 20·—, za tujino 80·—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru. Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 161 Ljubljana, četrtek, dne 16. julija 1931 Leto II.

Došlo 16. VII. 1931 krat. prilog.

Profesor Larsen †.
Danski pisatelj in zgodovinar profesor dr. Karol Larsen je umrl v Kodanju v visoki starosti 71 let.

Položaj na Romunskem

Bukarešta, 15. julija. n. Poslednje avdijence voditeljev nacijonalno-kmetske stranke so vzbudile med tukajšnjimi političnimi krogi veliko zanimanje. Včeraj sta bila v avdijenci pri kralju bivša ministra Popovici in Lupan. Kralj ju je odlikoval z redom kralja Ferdinanda. Še prav posebno zanimanje pa je vzbudila vest, da je kralj sinoči sprejel v avdijenco Vajde Vojevoda, ki že leto dni ni bil v Bukarešti.

Egiptski zunanji minister v Berlinu

Berlin, 15. julija. AA. Egiptski minister za zunanje zadeve je prispel iz Rima. V Berlinu ostane nekaj dni.

Avstrijski parlament na počitnicah

Dunaj, 15. julija. d. Avstrijski narodni svet, ki je včeraj končnoveljavno rešil novelo k carinski tarifi, je danes končnoveljavno sprejel tudi madjarsko trgovinsko pogodbo. Prav tako je brez debate sprejel dogovor med Avstrijo in Jugoslavijo, ki se tiče uporabe in izvedbe določil splošnega haaškega dogovora, sklenjenega z debato dne 20. januarja 1930 med Avstrijo in med državami upnicami. Končno je zbornica sprejela tudi novelo o zavarovanju brezposelnih in o podpori za stisko. Jutri gre narodni svet na poletne počitnice.

Nova prevozna tarifa iz Poljske

Varšava, 15. julija. AA. Pat poroča: Danes je stopila v veljavo nova prevozna tarifa iz Poljske do donavskih luk. Ta prevozna tarifa omogoča Poljski konkurenco v vseh obdonavskih državah in celo v gornjem toku Donave v Avstriji in na Bavarskem. Ker se promet na Donavi vrši vsak dan in je samo malo daljša pot kakor po železnici, je zato znatno cenejši. Nova tarifa velja za izvoz premoga, koksa, petroleja, cementa in železa in za uvoz tobaka in sadja, lahko pa se razširi tudi še na ostalo blago. Analogno se bo revidirala tudi prevozna tarifa za Gdinjo in Gdansk.

»Grof Zeppelin« ne poleti v Anglijo

Friedrichshafen, 15. julija. AA. Dr. Eckener je izjavil novinarjem da ne bo poletel s svojim zrakoplovom v Anglijo, kakor je nameraval, ker je gospodarski položaj Nemčije težak. Polet bo preložen na kasnejši čas.

Zrakoplov bo poletel v arktične kraje po že objavljenem programu.

Smrt zadnjega podkancelarja cesarja Viljema

Stuttgart, 15. julija. AA. Znani politik Friderik von Payer je umrl v 84 letu. Pokojni je bil zadnji podkancelar cesarja Viljema.

Poljska zunanja trgovina v juniju

Varšava, 15. julija. AA. Meseca junija t. l. je znašal uvoz na Poljsko 129,437.000 zlotov, izvoz pa 161,627.000 zlotov. Tako je bila v tem mesecu poljsko-trgovinska bilanca aktivna za 32,190.000 zlotov.

Nov sovjetski odpadnik

Varšava, 15. julija. AA. Uradnik sovjetske trgovinske delegacije Volfović je odklonil poziv, da bi se vrnil v Moskvo, in prosil, da bi smel ostati na Poljskem. Poljska vlada mu je to dovolila.

Eksplozija bombe v tvornici

Beograd, 15. julija. l. V tvornici ogljikove kisline Filipović v Zemunu se je zgodila težka nesreča. Včeraj popoldne je počila bomba, napolnjena z ogljikovo kislino. Delavec Salać, ki je pomagal pri srenašanju bombe, je bil težko poškodovan.

Brez sporazuma s Francijo ni posojila za Nemčijo

Glavna ovira za pomoč je odklonitev francoskih pogojev s strani nemške vlade
Kriza bolj političnega nego gospodarskega značaja — Henderson in Stimson bosta posredovala

London, 15. julija. AA. Ker je banka za mednarodna izplačila v Baslu podaljšala nemški državni banki reeskomptni kredit 20 milijonov funtov šterlingov, **se je položaj v Nemčiji nekoliko izboljšal.** Precej so pripomogle k temu tudi odredbe nemške vlade. Po poročilih iz Berlina se je prebivalstvo precej pomirilo. Angleški krogi priznavajo v polni meri, da je pomoč Nemčiji nujno potrebna. Upajo, da bo poset angleškega zunanjega ministra Hendersona v Parizu in Berlinu izboljšal položaj.

»Times« pravijo, da je potovanje Hendersona v sedanjem času velikega pomena za pomirjenje sveta in mednarodni sporazum. Njegov poset je toliko bolj pomemben, ker bo skušal pomiriti dve državi, ki s svojo nepomirljivostjo delita Evropo v dva sovražna dela. Prijateljstvo med tema državama bi prav gotovo zelo utrdilo evropski mir.

Ni države, ki bi se toliko veselila, če bi nemški ministri posetili Pariz, kakor Anglija. Če si bosta Francija in Nemčija pomagali, namesto da bi izkoriščali svoje zadrege, bo to koristilo ne samo njima, temveč vsem drugim državam.

Po kratkem pregledu dogodkov zadnjega tedna »Times« poudarjajo, da politični zadržki še preprečujejo dejansko pomoč Nemčiji, in upajo, da pride v 11. uri vendarle do sporazuma. Francoska javnost zahteva energično jamstva, da bo Nemčija resnično porabila finančno pomoč v zgolj gospodarske namene. Vendar morajo dalekovidni člani francoske vlade razumeti, da bi od Nemčije izsiljene koncesije zelo poslabšale položaj Brüningove vlade.

»Morningpost« piše, da je tekma za rešitev Nemčije, katere polom bi imel za svet nepregledne posledice, tekma proti času. **Težkoče, na katere je naletel Brüning, so bile bolj političnega kot pa gospodarskega značaja.**

Glavna ovira je bila, da je Nemčija gladko odklonila francoske pogoje. Danes je prispela vest, **da bo angleški zunanji minister Henderson predlagal za obe stranki sprejemljiv kompromis. Brez francosko-nemškega sporazuma ne bo posojila.** Sočasna prisotnost zunanjega ministra Hendersona in ameriškega državnega tajnika Stimsona v Parizu opravičuje upanje, da bosta oba državnika storila vse, da pride do sporazuma in da bodo izginile vse nadaljnje ovire in odlašanja.

»Manchester Guardian« upa, da bosta Stimson in Henderson uspela. List dalje poroča, da se udeležuje pogajanj za finančno pomoč Nemčiji tudi italijanski zunanji minister Grandi. List končno meni, da so pridržki francoske vlade zgolj politične narave in da bo njena politika še poslabšala politično razmerje z Nemčijo.

Nekoliko mirnejši položaj

Berlin, 15. julija. AA. Pruski minister za trgovino je brzojavno obvestil pruske borze z vrednostnimi papirji, naj ta teden ne poslujejo.

Berlin, 15. julija. AA. Snoči ob 10. je imela vlada sejo. Posvetovanja so trajala eno uro. O poteku seje ni bil izdan komunike. Poučeni krogi trde, da bo odločitev o vzpostavi bančnega in borznega poslovanja padla na seji, ki bo v sredo popoldne.

Berlin, 15. julija. AA. Odločna restrikcija kreditov, ki jo je izvedla nemška narodna banka, kakor tudi zahteva po takojšnjem plačilu deviz, sta že rodili sadove. Čeprav narodna banka pod temi pogoji ni odklanjala izplačila deviz, se je njen devizni posel v ponedeljek končal s saldom v njeno korist.

Henderson in Stimson v Parizu — Stališče Francije nespremenjeno

Pariz, 15. julija. d. V Parizu je bil danes važen dan za Nemčijo. Dopoldne se je angleški državni tajnik za zunanje zadeve Henderson, ki je že včeraj ponoči prispel v Pariz, posvetoval s francoskim ministrskim predsednikom Lavalom, z zunanjim ministrom Briandom in s finančnim ministrom Flandinom. Popoldne je prispel severno-ameriški državni tajnik za zunanje zadeve Stimson in se tudi posvetoval s pravkar imenovanimi francoskimi državniki. **Pri vseh teh konferencah je šlo za pomoč Nemčiji, pri čemer sta Henderson in deloma tudi Stimson nastopala kot posredovalca.** Tudi ameriški državni tajnik za finance Mellon pride danes v Pariz in odpotuje od tam v London. Henderson odpotuje danes iz Pariza v Berlin, med tem ko pride Macdonald šele v petek z letalom v Berlin.

V splošnem ostane položaj v Parizu neizpremenjen. Odločilni francoski krogi so napram položaju v Nemčiji še vedno rezervirani in čakajo. **»Matin« pripominja v neki polslužbeni vesti, da ostane vlada na svoji dosedanji poziciji in noče brez resnih jamstev Nemčije izpostavljati francoskih kreditov nevarnemu podjetju.** Pariški dopisnik »Daily Heralda« meni, da se Francija noče več zadovoljiti s prejšnjimi pogoji, temveč zahteva sedaj, **da Nemčija popolnoma opusti vse gradbe križark, da se končnoveljavno odpove načrtu carinske zveze in da razen tega razpusti vse polvojaške organizacije v Nemčiji, v prvi vrsti Stahlhelm.** Dalje zahteva, da Nemčija izjavi, da smatra svoje vzhodne meje za definitivne, in da se odpove vsem zahtevkom na Zgornjo Šlezijo in na poljski koridor.

Povratek predsednika Hindenburga v Berlin

Berlin, 15. julija. d. Državni predsednik Hindenburg se je danes vrnil s svojega poletnega bivališča v Berlin in je takoj po prihodu sprejel državnega kancelarja dr. Brüninga, ki mu je podal poročilo o položaju. Banke so bile tudi danes še zaprte, samo nemška državna banka je bila odprta.

Nemška državna banka pripravlja vse, kar je potrebno za jutrišnjo zopetno otvoritev bank. Zagotovljene so že potrebne vsote denarja, seveda pa bodo banke dobile zopet le delne zneske, vendar pa v taki višini, da bodo lahko izplačale popolnoma plače in mezde. Vesti, da bi danes dospele plače bančnih uradnikov ne bile izplačane, so napačne. Nakupi občinstva iz bojazljivosti, ki so se včeraj in predvčerajšnjim v velikem obsegu vršili, so danes ponehali.

Začetek inflacije

Berlin, 15. julija. d. Zelo verjetno je, da bo državna banka v kratkem času svoj diskont zvišala za 1% in da bo hkrati mejo kritja začasno znižala od 40 na 30 odstotkov. Upajo, da bodo ti ukrepi zadostovali za normaliziranje denarnega trga. Končnoveljavne sklepe o tem bo napravil današnji kabinetni svet. **S temi ukrepi bo dana tudi možnost, da se obtok bankovcev poveča za 1 milijardo.** Vlada je tudi odklonila načrt splošnega moratorija.

Berlin, 15. julija. d. Desničarski krogi, posebno težka industrija, pritiskajo na to, da se namesto dr. Luthra postavi za predsednika državne banke dr. Schacht. Državni kancelar dr. Brüning pa odklanja to spremembo in hoče še naprej ohraniti srednjo linijo.

Položaj bank.

Berlin, 15. julija. d. Naknadno se je izkazalo, da znana založba Scherl, ki je last Hugenberga, dolguje Danatbanki 25 milijonov mark.

Berlin, 15. julija. d. Razen nemških bank v Gdanskem in dveh nemških bank v Rigi, ki so bile včeraj zaprte, je zašla v težave zaradi poloma Danatbanke tudi amsterdamska banka v Amsterdamu. Visok funkcijonar amsterdamske banke Hengel, je bil, kakor znano, poklican kot zastopnik inozemskih upnikov v Kreditni zavod na Dunaju, kjer deluje že nekaj tednov.

Italijanske dobre želje

Rim, 15. julija. n. »Giornale d'Italia« se bavi s krizo v Nemčiji in naglaša, da so finančne prilike v nemški državi res zelo težke. Kriza bi zamogla kvarno vplivati na splošne finančne razmere v Evropi. Odločna mednarodna akcija je nujno potrebna, toda takšna akcija sama na sebi ne bi izlegla, če nemški narod ne bo ojačil svojega patriotizma in se sam pričel boriti proti mori, ki ga tlači. List opozarja, da zasleduje italijanska vlada skrbno vse dogodke v Nemčiji in da želi, da bi Nemčija premagala krizo.

Madjarski manevri z nemško krizo

Bethlenova vlada hoče izsiliti inozemsko posojilo

Budimpešta, 15. julija. AA. Madjarska telegrafska agentura poroča: Po obvestilu poučenih krogov je prišla včerajšnja konferenca med predsednikom vlade Bethlenom ter ministroma Klebelsbergom in Weckerlom do prepričanja, da mora vlada nadaljevati pogajanja za posojilo. Ta pogajanja so obtičala radi kritične situacije v Nemčiji. Posojilo naj bi znašalo 5 milijonov funtov šterlingov in bi se plasiralo na podlagi državnih bonov.

Ukrepe, ki jih je vlada sklenila z naredbo o obrambi finančnega in gospodarskega položaja, bi postali odveč, če pride do ugodne zaključitve posojila. Če pa posojilo ne uspe, bodo ti ukrepi zamenjani z novimi, ki bodo imeli začasen značaj.

Budimpešta, 15. julija. d. Trditve madjarskih državnikov in finančnikov, da so izredni ukrepi na Madjarskem, zlasti zatvoritev bank in borz, odrejeni iz previdnosti glede na dogodke v Nemčiji, so se izkazale kot napačne. Ti in podobni ukrepi madjarske vlade so bili že davno pripravljeni, ker Madjarska preživlja sama **težko finančno krizo, ki jo je v glavnem zakrivilo madjarsko oboroževanje.** Madjarsko oboroževanje je že državni proračun spravilo popolnoma iz ravnovesja. Poleg tega pa je vlada pritisnila na banke, da so izdale velike vsote za oborožitve, ki niso bile vnesene v proračun. Vlada je tudi industrijcem za njih dobave ostala dolžna visoke zneske. Zaradi te oboroževalne politike, ki so jo zlasti zadnja dva tri leta vedno bolj intenzivno vodili, je mnogo bank že več časa v težavah. Prav tako se mora tudi madjarska narodna banka že več časa boriti s težavami. Že javljene težave madjarske splošne kreditne banke, ki je sestrski zavod dunajskega Kreditnega zavoda, so bile le zadnji vzrok sedanje situacije. Razen tega so vsa dosedanja prizadevanja madjarske vlade v stvari znanega posojila v višini 5,000.000 funtov potekla popolnoma brez uspeha.

Madjarski pritisk na dunajske banke

Dunaj, 15. julija. d. Vlada ni odobrila napovedanega moratorija za Merkurbanko. Merkurbank je, kakor danes potrjujejo, močno aktivna, zato taki ukrepi niso potrebni. Druge dunajske banke so ostale še danes naprej odprte, prav tako tudi borza. Madjari sicer pritiskajo na Dunaj, naj bi tudi on zaprl banke in borzo, vendar brez uspeha. Dunajski odločilni krogi smatrajo te in take ukrepe v Avstriji za nepotrebne.

Nov načelnik za srednješolski pouk

Beograd, 15. julija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog prosvetnega ministra je s soglasjem predsednika ministrskega sveta postavljen v prosvetnem ministrstvu za načelnika oddelka za srednješolski pouk v tretji skupini 2. stopnji **Kosta Sretenović**, bivši profesor vojaške akademije.

Prepovedana publikacija

Beograd, 16. julija. AA. S sklepom notranjega ministra I št. 21659 z dne 9. t. m. je prepovedano uvažanje in širjenje v naši državi knjigi »El Baranya es Trianoni Bekeserzedet Revisio«, ki jo je napisal Kamilo Horvat.

Katoliško katedralo v Plovdivu uničil požar

Sofija, 15. julija. n. Včeraj je v Plovdivu zgorela katoliška katedrala. V cerkvi je bil grob prve bolgarske kneginje, matere kralja Borisa. Zgorelo je mnogo umetnin. Škodo cenijo na 400 milijonov levov.

Nemška kriza in Italija

Obisk ameriškega državnega tajnika za zunanje zadeve Stimsona v Rimu in njegovi sestanki z italijanskim diktatorjem, dalje hudi spor z Vatikanom obračajo bolj ko po navadi pozornost evropskega javnega mnenja na fašistovski Rim in njegovo zunanjo politiko. Toda tudi sedanja nemška kriza ni brez vsake zveze s to politiko.

Svoj čas je vzbujalo posebno pozornost in pazljivost dejstvo, da je začel iskati fašizem stike z ilegalnimi formacijami po drugih državah. V Avstriji je navezal stike s heimwehrovci ter sklenil z njimi prave pogodbe. Tu je prišlo do jako simptomatičnih pojavov, ki so kazali, da bi zavezniki fašizma prišli na površje. Ali preveč napete žice so počile, še preden je prišla ura in čas. V Nemčiji se je zapisal stahlhelmovcem in hittlerijancem ter s tem strašil in tudi ostrašil vladajoče kroge nemškega naroda. — V Bolgariji je po umoru Stambulijskega z vso silo podprl tisto manjšino, ki je prišla na krmilo, in menil je že, da bo imel vso Bolgarijo v svojem žepu. Morda se je zmotil, ako je bolgarski narod po volitvah zopet pamet srečala. Mussolini je vedno govoril, da fašizem ni eksportno blago, pa se je premislil in ga začel pridno izvažati in si pridobivati prijateljev za tiste težke čase, ki jih sluti prihajati...

Vsi taki uspehi so bili velik »bau-bau« za javno mnenje srednje Evrope. V negotovosti splošnega položaja, v neznanskih ribarijah med velesilami za kulisami in tudi očitnih, je bila Mussolinijeva politika vedno potenca, s katero so morali po Evropi računati. In na račun je dobil Mussolini marsikak moralen uspeh.

Ker je videl in dobro slutil, da samo simpatije heimwehrovcev, hakenkrajclarjev, stahlhelmovcev ne bi zadoščale za njegove načrte in namene, je vrgel svoje mreže tudi na vse ostale sloje nemškega naroda. In tu se mu je vse po notah posrečilo.

Glede Avstrije je sprva vedno odločno zavračal habsburške aspiracije, ali zavračal je tudi »anšlus«. Kako lavira fašizem zadnje čase, ga vidite: v habsburški restavraciji vidi sredstvo proti anšlusu, — ali vsaj dela se tako. Italijanska princesa naj bi postala ob strani Otona ogrska kraljica in Bog bo pomagal dalje in Mussolinijev blagoslov. Personalna unija je tudi že šla skozi njegova usta.

Dobro je slutil, da bo znana haaška konferenca mila sodnica o bridkostih in težavah benjaminčka — Avstrije. Zato je porabil priliko heimwehrovske revije čet v Donavitzu 1. dec. 1929. in poslal tje z Dunaja kar tri najboljše svoje časnikarje, ki so nesli grofu Starhembergu veselo vest, da Italija prekliče svoj veto za novo posojilo, ako obvelja celovška pogodba. Še več, zagotovil je polno podporo avstrijskim zahtevam v Haagu. In tako se je zgodilo, da je prišel Šober s polnim košem pridobitev iz Haaga ter je kričal urbi et orbi, da se ima za vse zahvaliti Mussoliniju. In šel se mu je še posebej zahvalit v Rim, odkoder je prinesel nagobčnike vsem južno-tirolskim manjšinskim delavcem. Celo leto so morali molčati in samo škripati v zaprtih prostorih z zobmi, kajti Mussolini zaradi prestiža ni niti za las poboljšal usode nemški manjšini.

Po porazih Heimwehrovcev v Avstriji in po razočaranju s hittlerijanci in stahlhelmovci v Nemčiji je prišel kakor nalašč Hoover s svojim predlogom. Mussolini je dobro pogruntal, da bo ves svet moral s predlogom računati. Vendar se ni maral prenagliti ter je sprva izjavil, da mora vso reč pač šele proučiti, preden zavzame jasno stališče. Dokler je on imel čas za »proučavanje«, je postalo vprašanje jasno.

Jasno je bilo sicer takoj, da Hooverjev predlog ne bo povzročil Italiji nikakih žrtev, in tako je poslala fašistovska vlada predsedniku Hooverju sporočilo, da pristaja Italija na njegov predlog brez vsakih pogojev.

Nemci so tako ganjeni, da pojdeta Brüning in Curtius v Rim se osebno zahvalit. Toda — in to je sedaj važno — komunike reparacijske banke, ki je bil izdan po posvetovanju o nemški krizi, naglaša, da je Nemčiji sicer nujno potrebna pomoč, da pa je drugače njen gospodarski položaj dober. Med vrstami je s tem rečeno, da je vsa sedanja nemška kriza — kriza zaupanja inozemskih gospodarskih činiteljev, oziroma posledica nezaupanja teh činiteljev v nemško splošno politiko. To nezaupanje pa so povzročili in izzvali s svojimi hujskarijami oni isti hittlerijanci, stahlhelmovci in heimwehrovci, katerim je dajala ostentativna moralna podpora fašistovske politike potuho in s tem njihovim nastopom vse drugačen pomen in učinek, nego bi jih sicer imeli.

V tem pa je uvodoma omenjena zveza med fašistovsko zunanjo politiko in sedanjo nemško krizo, zveza, ki ni nikake slučajne, temveč eminentno vzročne narave.

—r—

Zahtevajte »Jugoslovana«

Nov silovit nastop fašizma proti Vatikanu

Zadnja papeževa enciklika na seji fašistovskega direktorija — Polemična resolucija proti sv. stolici — Mobilizacija »fašistovskih množic« na Beneškem

Rim, 15. julija. AA. Predsednik vlade je predsedoval seji direktorija fašistične stranke. 11. julija je imela stranka 730.341 članov, 113.154 članic, 29.816 članov pripravnikov. Fašističnih univerzitetnih skupin je 95. Te skupine šteje 26.393 članov. Direktorij je sklenil, naj bo o priliki obletnice ustanovitve teh skupin velik sestanek v Rimu. Balil je bilo 835.801, avangvardistov 277.401, malih Italijank 661.788. Direktorij je dovolil kredit enega milijona lir za propagando režimskih idej med narodom.

Direktorij je po prečitanih poročilih funkcijonarjev sprejel to-le resolucijo:

Direktorij fašistične stranke je sklenil, da bo prva velika mobilizacija fašističnih množic na Beneškem med Tagliamentom in Piavo. Dan mobilizacije bo objavljen 48 ur poprej, to pa zato, da bo mogoče s to mobilizacijo dokazati, s kolikšno hitrostjo se lahko fašistične množice koncentrirajo za vsak primer in na vsakem delu nacijonalnega ozemlja.

Direktorij je zatem glede na zadnjo papeževo encikliko, ki trdi, da prisegajo črne srajce zaradi kruha, poklica in življenja, sprejel te-le izjave:

Črne srajce so dokazale, da se rade odpovedo kruhu, poklicu in življenju, kadar to zahteva domovina in fašistična revolucija.

Zato odklanja direktorij hudo žalitev, ki skuša ponižati vero črnih srajc, tolikokrat potrjeno z žrtvami.

Fašistična stranka je udarna organizacija na vojaški zasnovi, ki je izvršila revolucijo in jo bo branila proti vsakomur.

Direktorij odklanja z ogorčenjem in s popolnim znanjem dejstev in trditev zadnji poziv Vatikana na inozemstvo, v katerem trdi, da so se prostozidarji vrnili v vrste fašistične stranke. Stranka je popolnoma čista in brez fraz in brez prostozidarjev. Direktorij stranke bo tudi v bodoče preprečil, da bi smeli zastopniki bivših liberalnih in prostozidarskih časov povzeti kakršnokoli delavnost. Pri tem ugotavlja, da je došlo sedaj do nezaslišane zveze med Vatikanom in prostozidarstvom, ki so se zvezali v skupnem sovraštvu proti fašistični državi.

V tretji ugotovitvi protestira direktorij proti lažnim trditvam vatikanske note o Balilli, ki je ponos fašističnega režima. Nihče nima pravice klevetati organizacije, ki so se ji posvetili na tisoče fašističnih učiteljev ljudskih šol in okrog 2000 kaplanov. To je organizacija, ki naj vzgoji naraščaj fašistične revolucije. Direktorij poziva vse fašiste, naj podpirajo Balilo, tako da bo mlado pokolenje v celoti zbrano pod liktorskimi znaki.

Ob deseti obletnici pohoda na Rim, t. j. 28. oktobra 1932, bo v Rimu otvorjena razstava fašizma. Pri tej priliki bodo v Rimu velike spominske slavnosti. Predsednik vlade je pri tej priliki sporočil, da bo režimski koledar za 10. leto kmalu gotov in da bo v kratkem objavljen.

Med sejo direktorija je predsednik vlade prejel to-le brzojavko:

Zaupniki katoliške univerze sv. Srca potrjujejo svojo udano, zavedno in navdušeno zvestobo do svojega priljubljenega voditelja in do svoje nacijonalne vlade v popolnem soglasju s svojo katoliško dušo in z verskim vodstvom rimske cerkve.

Nove mahinacije za restavracijo Habsburžanov

Informacije bratislavskega lista »A Reggel« — Pogajanja med madjarsko vlado in Zito

Bratislava, 15. julija. n. Znani madjarski list »A Reggel« poroča, da se madjarska vlada v zadnjem času na vse pretege trudi, da bi popravila krivico poslednjih volitev in si tako pridobila zaupanje inozemstva, ki je nujno potrebno ne le za najetje zunanjega posojila, marveč tudi za izvedbo njenega glavnega namena: **konkretno vzpostavitev madjarske monarhije.**

O vprašanju konkretne obnovitve madjarske kraljevine so v teku pogajanja med **zastopniki madjarske vlade in grofom Esterhazyjem, ki uradno zastopa bivšo cesarico Zito.** Kakor vse kaže, bo sedanji guverner Horty imenovan za palatina in to še pred kronanjem Otona Habsburškega, ker more po madjarski ustavi kronati kralja edinole palatin in ostrogonski primas. Potemtakem bi Otona Habsburškega kronala Horty in primas Szeredy. Pri pogajanjih pa se je pojavilo vprašanje, če sme Horty kot protestant staviti krono na glavo novemu madjarskemu kralju, ker se mora kronanje vršiti po starem rimsko-katoliškem obredu. Dognali pa so, da je madjarskega kralja kronal že Štefan Tisza, čeprav je bil protestant. Vatikan proti temu ni protestiral.

Vprašanje bolgarskega poslanika v Beogradu

Intrige Demokratičeskega zgovora proti imenovanju Antonova — Zanimiva njegova izjava

Sofija, 15. julija. o. V listih Demokratičeskega Zgovora so izšli ostri napadi glede na vesti o imenovanju g. Antonova za bolgarskega poslanika v Beogradu. Lista »Slovo« in »Demokratičeski Zgovor« sta prinesga celo senzacijonalno vest, da bi bilo imenovanje g. Antonova izdajstvo, in še druge take stvari. Glede na to prinaša »Zname«, organ demokratov, izjavo g. Antonova, ki pravi: Odkar se je spremenila vlada, so mnogi prijatelji in sovražniki začeli moje ime vpletati v zvezi z diplomatskimi imenovanji, ki so po ministrovanju g. Burova postala neobhodno potrebna. Ali je morebiti patrijotizem monopol »Zgovora«? V resnici pa se jaz prav dobro počutim na položaju, ki ga sedaj zavzemam in ki popolnoma zadovoljuje moje ambicije. Nisem kandidat za nobeno diplomatsko mesto, ne tu, ne v inozemstvu. Res so mi stavili predlog, da postanem pooblaščeni minister v Beogradu, toda tega predloga ni stavil nihče drugi kakor sam g. Ljapčev. Ko to objavljam, pričakujem, da bodo časnikarji Zgovora zahtevali, naj se Ljapčev izključi iz njihove stranke, ker je imel to drznost in je ponudil izdajalcu položaj pooblaščenega ministra v Beogradu.

Pobiranje davka na poslovni promet

Nova važna okrožnica finančnega ministrstva

Beograd, 15. julija. AA. Ker še vedno prihajajo upravičene pritožbe proti ravnanju davčnih oblasti pri pobiranju 1% skupnega davka na poslovni promet, je davčni oddelek finančnega ministrstva poslal ponovno pojasnilo vsem državnim blagajnam, da se doseže enoten postopek. Po čl. 52. zakona o skupnem davku na poslovni promet, se ta davek ne sme pobirati za nabavo živeža za ljudi in živino v nepredelanem stanju, ker ni predviden v tarifi. Prav tako se ne sme pobirati ta davek za nabavo železniških pragov, brzojavnih in telefonskih drogov in drogov za električno napeljavo. Okrožnica davčnega oddelka finančnega ministrstva tolmači konkretno s posameznimi primeri načelo, da se ta davek ne plača za nobeno nabavo blaga, za katero je producent ali uvoznik že plačal davek ali carino.

Proces proti teroristom iz Nove Gradiške

Govor državnega tožilca dr. Djadrova

Beograd, 15. julija. l. Danes dopoldne se je nadaljeval proces proti teroristom Ljevakoviću in tovarišem. Takoj po otvoritvi razprave je predsednik Arnerić dal besedo državnemu tožniku dr. Djadrovu, ki je v daljšem govoru znova razkrinkal podlo delovanje emigrantov za tuji denar proti lastni krvi in zemlji.

Med drugim je dr. Djadrov izvajal, da so se doslej vse akcije, ki so jih započeli teroristi v naši državi, v veliki meri izjalovile, obenem pa nepobitno dokazale, da se pripravljajo v tujini. Emigrantje, plačanci, hočejo s takim početjem rušiti državno edinstvo in upropastiti naše ljudstvo. S takimi akcijami nameravajo vzpostaviti spet nekdanje države, ki so stoletja tlačile naš narod, njegove svetinje in njegove pravice. Že v procesu proti Miji Seletkoviću je bilo dokazano, da se emigranti pečajo izključno le s propagando proti naši državi in vsaki naši dobri stvari. Tako so imeli tudi pri terorističnih akcijah, ki jih obravnava sedanji proces, svojo glavno besedo. Tudi ta proces je dokazal ilegalno in protizakonito delovanje Perčeca in njegove družbe na Dunaju, v Budimpešti in Pečuju. Državni tožnik je do podrobnosti osvetlil delovanje teh ljudi, ki niso v hrvatskem delu našega naroda ničesar pomenili, ki niso imeli za sabo niti znatne manjšine, nikar večine.

Najbolj je državni tožnik pojasnil izdajalsko delo Perčeca. Ta proces je spravil na dan še nekatere druge okoliščine. Pojasnil je delovanje Jovana Perčevića, barona Westa de Temishvar, znanega avstrijskega častnika, in naši javnosti doslej neznanega Petra Gruberja. Pojasnil je končno tudi delovanje izdajalcev Mije Seletkovića in Crvića ter raznih njihovih sotrudnikov. Perčević je sprejemal Ljevakovića. Preko Perčeca mu je dajal denar in naloge. Gruber je urednik nekega lista, ki neprestano širi defetistične vesti o položaju v naši državi, Seletković in Crvić pa delujeta na naši meji. Vsi ti Perčeci in Perčevići pa so v službi tujca. Na račun tujca zbirajo poedince in pošiljajo orožje in strelivo za njihov krvavi posel, njih same in njihove rodbine pa spravljajo v največjo nesrečo.

Dr. Djadrv je nato podal sliko in delovanje vsakega posameznega obtoženca. O umoru Andrije Berića je dejal, da je zanj dal inicijativo Perčec. Ob koncu svojega govora je zahteval najstrožjo kazen.

Ko je dr. Djadrov zaključil svoj govor, je spregovoril privatni tožnik dr. Živković, ki se je pridružil mnenju državnega tožnika in zahteval za rodbino pokojnega župana Berića 1,386.000 Din ondškodnine. Pričeli so se nato govori obrambe. Predsednik Arnerić je zaključil razpravo, ki se bo nadaljevala jutri dopoldne.

Imenovanja

Beograd, 15. julija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za gradnje so v soglasju s predsednikom ministrskega sveta postavljeni za višje tehnične svetnike pri sreskem načelstvu **Avrel Kobal** v Ljubljani, **Rudolf Kralj** v Ljubljani, **Jurij Kukovec** v Mariboru in **Anton Dietrich** v Ljubljani.

Polkovnik Radosavljević v Varšavi

Varšava, 15. julija. AA. Pat poroča: Predsednik FIDACa jugoslovanski polkovnik Radosavljević je prispel v spremstvu več članov FIDACa na Poljsko. Včeraj ga je sprejel predsednik vlade Prystor.

Nova odredba o popravnih izpitih

Ljubljana, 15. junija. AA. Kraljevska banska uprava razglaša, da se morejo v opravičenih primerih v zmislu odloka ministrstva prosvete S. n. br. 22666-1931 opraviti proti koncu julija ali v začetku avgusta namesto v septembru popravni nižji tečajni izpiti in popravni izpiti za razrede V. do VIII. na srednjih šolah.

Za take izpite se je obrniti s prošnjo na ravnateljstvo zavoda.

Položaj na šahovski olimpijadi v Pragi

Praga, 15. julija. AA. Stanje mednarodnega šahovskega turnirja je po petem kolu tole:

1. Anglija	12	in pol	točke	(2 viseči)
2. Letonska	11	in pol	točke	(2 »)
3. Poljska	10	in pol	točke	(5 »)
4. Jugoslavija	10		točk	(3 »)
5. USA	9		»	(5 »)
6. Avstrija	9		»	(2 »)
7. Madjarska	8	in pol	»	(3 »)
8. Češkoslovaška	8		»	(6 »)
9. Nemčija	8		»	(5 »)
10. Francija	8		»	(4 »)
11. Holandska	7	in pol	»	(3 »)
12. Litva	7		»	(3 »)
13. Rumunija	7		»	(4 »)
14. Švedska	7		»	
15. Italija	6		»	(4 »)
16. Finska	6		»	(3 »)
17. Norveška	1		»	(4 »)
18. Danska	0		»	(5 »)
19. Španija	0		»	(0 »)

Danes dopoldne so se igrale viseče partije, popoldne pa se začne šesto kolo.

Praga, 15. julija. AA. Na šahovski olimpijadi v Pragi so se končale tele partije med Jugoslavijo in Avstrijo neodločeno: Vidmar—Grünfeld, Kostič—Kmoch, Asztalos—Spielmann. V boju s Švedsko sta bili remis partiji Asztalos—Talberg in Pirc—Bernson, Kostič je izgubil nasproti Stolzu, König pa je zmagal nad Linderjem.

Z Eiffelovega stolpa je skočila

Pariz, 15. julija. AA. Z vrha Eiffelovega stolpa se je vrgla lepa 22letna Rusinja Ana Obilinski. Vreči se je hotel s svolpa tudi njen bratranec, kar so preprečili. Truplo nesrečnega dekleta so našli na ulici.

Velika vročina v Beogradu

Beograd, 15. julija. l. V Beogradu je zavladala te dni velika vročina. Temperatura je zelo poskočila. Ob 14. uri je kazal termometer v senci 38·9, na solncu 53·8 stopinj C.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 15. julija. d. Severne Alpe: Še danes vdor zapadnih vetrov, marsikje z nevihtami, jutri hladneje vreme, spremenljiva oblačnost, tuintam manjše padavine; na vzhodnem robu Alp: najbrže še nocoj vdor zapadnega zraka in morebiti z viharjem; južne Alpe: nevihte, mimogrede bolj oblačno, malo hladnejše.

Akademsko pevsko društvo »Obilić«

Akademsko društvo »Obilič« je bilo osnovano leta 1884, ko se je današnja beograjska univerza nazivala še Velika šola. Osnovanje »Obiliča« je delo napredne visokošolske generacije v osemdesetih letih preteklega stoletja, ki je dalo velika imena tudi naši znanosti, književnosti, umetnosti in politiki. V teh letih se je pričelo kulturno življenje v Beogradu razvijati in jačati. To je bila doba kulturnega preporoda Beograda. Od takrat je preteklo 47 let in mnogi naših intelektualcev so vezali svoje študentovsko življenje tudi na zbor »Obiliča«.

Kot društvo akademske omladine je Obilič vedno, pa tudi preden je dosegel današnji umetniški nivo, postal eden od važnih činiteljev v reproduktivnem glasbenem svetu naše kraljevine, užival je velike simpatije občinstva, ki je vse svoje nade imela vedno v akademsko omladino. Da je postal Obilič tako uvaževan, je mnogo pripomoglo tudi dejstvo, da so bili na čelu Obiliča kot predsedniki vedno najodličnejši profesorji univerze, a kot dirigenti vedno najboljši in najpriljubljenejši skladatelji in pevovodje. Med mnogimi bivšimi predsedniki se odlikujejo Sv. Nikolajević, M. Andonović, J. Cvijić, M. R. Vesnić, St. Stanojević, N. Vulič, I. Djaja. Sedaj je predsednik društva dr. Aleksander **Leko**, profesor univerze in član udruženja profesorjev univerze Collegium Musicum. Izmed bivših dirigentov se istotako odlikujejo Mokranjac, Marinković, Joksimović, Binički, Hristič, Maržinec, dr. M. Milojević, I. Brezovšek. Sedaj je dirigent od leta 1924 Lovro **Matačič**, dirigent beograjske opere. Drugi dirigent je Branko Dragutinovič, suplent muzike.

Danes polaga Obilič vedno večjo pažnjo na svojo umetniško višino in vedno bolj dviga svoje umetniške težnje v smislu modernega glasbenega prizadevanja in ustvarjanja enotne velike jugoslovanske glasbene kulture. Posebna pažnja pa se je vedno posvečala narodnemu programu, delu domačih skladateljev.

Poleg številnih turnej po Jugoslaviji, ko je Obilič prepotoval vse pokrajine ter koncertiral skoro v 100 mestih, je potoval tudi v inozemstvo, in sicer že pred vojno leta 1911 v Rusijo, po vojni leta 1925 v Poljsko, leta 1927 v Grčijo, leta 1928 na Dunaju in leta 1929 v Čehoslovaško. Na vseh turnejah je bil povsod prisrčno sprejet in tako domače kakor tudi tuje občinstvo je vedno pohvalno govorilo o zboru in petju Obiliča.

Rekordno število novih obrti

Ljubljana, v juliju.

Pretekli meseec so priglasili pri mestnem načelstvu svojo obrt:

Grilc Ivan, Cankarjevo nabrežje 25. — Izvrševanje električnih naprav in napeljavanje električne sile z omejitvijo do 250 V do zemlje; Vilhar Jakob, Sv. Petra cesta 36. — Trgovina z urami, zlatnino, srebrnino in optiškim blagom; Hoffman Frida, Janežičeva ulica 11. — Ženski krojaški obrt; Pristov Marija, Topničarska ulica 10. — Izdelovanje perila; Košnik Franc, Celovška cesta 42. — Kleparski obrt; Guček Matija, Einspilerjeva ulica 17. — Trgovina z mešanim blagom; Strojanšek Peregrina, Pogačarjev trg-Kresija. — Trgovina z manufakturnim, galanterijskim in konfekcijskim blagom; Kos Anton, Mestni trg 25. — Podobarski obrt; Janežič Ivan, Dolenjska cesta št. 6. — Žaganje drv z motorno žago; Mestna občina ljubljanska, Mestni trg 2. — Vodstvo tujcev po Ljubljani; Boc Josip, Kolodvorska ulica 6. — Krojaški obrt; Ilovar Marija, Dunajska cesta 82. — Trgovina z mešanim blagom; Kirn Franc, Florijanska ulica 28. — Čevljarski obrt; Marušič Ana, Vidovdanska cesta štev. 20. — Trgovina z mlekom, mlečnimi izdelki in slaščicami; »Elektroindustrija d. d.« Gosposvetska cesta 13. — Napeljavanje električne struje visoke in nizke napetosti zaradi razsvetljave, prenosa sile ali sicerašnje obrtne in domače porabe; Čibašek Ivan, Dunajska cesta štev. 36. — Obrt najemščka z uporabo enega osebnega avtomobila; Hribar Romilda, Dolenjska cesta 22. — Strojno pletenje; »Lubas in sin«, javna trgovska družba, Dunajska cesta štev. 36. — Izdelovanje harmonik; Hedžet Matija, Frančiškanska ulica 4. — Trgovina z manufakturnim blagom pod protokolirano tvrdko »Hedžet in Koritnik«; Godič Josip, Sredina 16. — Pleskarski obrt; Šekš Ivan, Celovška cesta štev. 44. — Brivski, frizerski in lasničarski obrt; Marušič Dominik, Sv. Petra cesta 40. — Trgovska agentura; Šušteršič Alojzij, Vodovodna cesta 39. — Prodaja mleka, mlečnih izdelkov ter živil; Kramarič Vekoslav, Poljanska cesta 3. — Pokrajinsko fotografična obrt; Flajšman Pavla, Kolodvorska ulica 6. — Trgovina z mlekom, mlečnimi izdelki in slaščicami; Kelbel Josip, Komenskega ulica 34. — Pleskarski in soboslikarski obrt; Bahovec Pavel, Vidovdanska cesta 6. — Izdelovanje metel; Žitnik Marija, Ižanska cesta 20. — Trgovina s kurivom; Štembov Helena, Pogačarjev trg, stojnica. — Prodaja sadja, poljedeelskih pridelkov in zelenjave; Richter Hinko, Vožarski pot 3. — Predelavanje jedilnega loja in olja v mast za prehrano pod protokolirano firmo »Dolničar in Richter«; Burkeljc Marija, Židovska steza 6. — Trgovina z mlekom, mlečnimi izdelki in slaščicami; Pogačar Anton, Hradeckega vas 5. — Kleparski obrt; Katnič Mirko, Gregorčičeva ulica 3. — Kleparski obrt; »Desa« d. z. o. z., Dunajska cesta 24. — Obrt mehanikov; »Jugotehna« d. z. o. z., Gosposvetska cesta 3. — Obrt mehanikov (izdelovanje in naprava hladilnih naprav); Malenšek Vincenc, Kolodvorska ulica 18. — Kleparski obrt; »Jugosport« r. z. z. o. z., Miklošičeva cesta 34. — Trgovina z gramofoni, gramofonskimi ploščami, fotoaparati in sportnimi predmeti in Borštnikov trg 3. — Izposojevanje gramofonov, gramofonskih plošč in sportnih potrebščin; Globočnik Angela, Cankarjevo nabrežje 5. — Delikatesna trgovina; Teršan Minka, Kongresni trg 14. — Trgovina z galanterijskim blagom in usnjatim itd.; Velepič Rudolf, Jernejeva cesta 25. — Prevozniški obrt; Kašca Rafael, Cegnarjeva ulica 21. — Vodovodna instalacija.

Število prijav je pretekli meeseec doseglo rekord 443, ker jih letos še noben meseec ni bilo toliko. Zanimivo je, da je bilo v istem času odjavljenih 17 obrti.

Za počitnice

berite

»V oklopnjaku okoli sveta«. Pestro in zabavno čtivo. V dveh delih; vsaki del po Din 20·—, vezan Din 26·—. Naroča se pri upravi »Jugoslovana«, Ljubljana, Gradišče št. 4.

Usodna številka 13

Zahtevala je prvo letošnjo žrtev v planinah — 21letnega zlatarskega pomočnika Mihajla Vebra

Kamnik, 15. julija.

V ponedeljek proti večeru se je po Kamniku razširila novica, da se je visoko v planinah pod Grintovcem ponesrečil mlad turist. Vest je prinesel sel iz Bistrice in takoj poiskal načelnika reševalne ekspedicije SPD, akademičnega slikarja g. Maksa Koželja, ki je poslal v planine reševalno ekspedicijo. Po vesteh sla iz Bistrice se je na Savinjskem sedlu smrtno ponesrečil mlad hrvatski turist, ki je bil v družbi štirih Ljubljančanov. Padel je v globok prepad in ker mu tovariši niso mogli pomagati, so obvestili o nesreči oskrbnika v Bistriški koči s prošnjo, naj jim preskrbi pomoč. Iz Stranj je že v ponedeljek zvečer krenila ekspedicija 6 preizkušenih vodnikov opremljenih z reševalnimi pripravami. V torek smo cel dan zaman čakali kakega poročila in šele danes zjutraj je prispel na tajništvo SPD g. Cacak Franc, eden izmed četvorice turistov, s katerimi je bil ponesrečeni turist. Ta nam je opisal ves dogodek tako-le:

V nedeljo sta krenila iz Ljubljane v Kamniške planine 2 turista: abiturijent Franc Cacak in osmošolec Ciril Janežič. Na vlaku se jima je priključil mlad hrvatski turist. Ker so vsi nameravali napraviti isto turo, so šli skupaj, na Cojzovi koči pa sta se jim pridružila še dva Ljubljančana, ki sta imela tudi isto pot — proti Savinjskem sedlu v Češko kočo. Mladi Hrvat je bil izredno dobre volje in se je neprestano šalil, opozarjal pa je svoje tovariše na številko 13, češ, danes je trinajsti julij. Vsi so bili v nekakem nerazpoloženju proti tej nesrečni številki in so v Cojzovi koči napisali datum namesto 13. julija 14. julija. Na mestu, kjer se odcepi pot na Mlinarsko sedlo in Zdolško planino so izgubili markacijo. Cacak je zaostal daleč zadaj, ostali pa so šli naprej in iskali pot. Bilo je to v ponedeljek okrog 11. ure dopoldne. Cacak jim je s klicanjem dajal znamenja, naj ne hodijo naprej, ker je pač poznal nekoliko pot in vedel, da po oni poti ne pridejo na cilj. Dva turista sta nekoliko zastala, ostala dva pa sta plezala še po nekem kamnu. Ker so končno uvideli, da ne morejo naprej, so se hoteli vrniti. Hrvatski turist se je vsedel na kup grušča, ki pa se je sprožil pod njim in nesrečnež je zdrsnil naprej in padel 40 metrov globoko v prepad. Tovariši so ga klicali, toda nobenega glasu ni bilo iz globine. Ker tudi do njega niso mogli, so se vrnili v Cojzovo kočo, odkoder je eden odhitel v Bistrico, kjer so takoj poslali sla v Kamnik.

Rešilna ekspedicija je proti večeru krenila v Bistrico, kjer se ji je pridružil ljubljanski turist. V torek ob 2. uri ponoči so prispeli v Cojzovo kočo, odkoder so se zjutraj podali iskat truplo ponesrečenega turista. Ekspediciji so se pridružili še ostali turisti, tako da je štela 12 mož. Šli so po spodnji poti okrog Grintovca in šele po težavnem iskanju so v torek ob 11. uri našli kraj, kjer je ležalo truplo. Razdelili so se v dve grupi in od dveh strani so prišli na malo polico, kamor je priletel hrvatski turist iz višine 40 metrov in se na mestu ubil. Imel je popolnoma razbito lobanjo.

Pri njem so našli listnico, v kateri je imel 201 Din, majhen ključek in dokumente, iz katerih je razvidno, da je bil ponesrečeni 1910. leta rojeni zlatarski pomočnik Mihail **Veber**, doma iz Novega Sada, uslužben pa je bil v Ljubljani.

Trupla niso mogli na noben način prenesti iz kraja nesreče, bodisi v smeri proti Kamniku ali Jezerskem, zato so ga zavili in spustili preko 300 metrov globokega prepada v bližino Češke koče, od koder so ga prenesli na Jezersko, kjer je bil že v sredo zjutraj pokopan.

»Jugoslovanovo« družabno potovanje v Pariz

v dneh od 10. do 19. avgusta -- Prijave se sprejemajo do 25. t. m.

Ljubljana, 16. julija.

V nedeljski številki smo javili, da se bo vršilo prvo »Jugoslovanovo« družabno potovanje v Pariz na mednarodno kolonijalno razstavo v dneh od 10. do 19. avgusta, **ako se bo za to potovanje priglasilo primerno število udeležencev.** Danes objavljamo natančen program izleta.

10. avgusta: Udeleženci se zbero okoli 20. ure v restavraciji glavnega kolodvora v Ljubljani, kjer se seznanijo med seboj in se odpeljejo iz Ljubljane ob 22·50.

11. avgusta: Ves dan interesantna vožnja skozi romantično Tirolsko. Vožnja skozi Innsbruck. Vidijo se lepe partije Alp, najzanimivejši del Vorarlberga in kneževina Lichtenstein. Vožnja ob Züriškem jezeru, ki ga krasijo divni, snežni alpski vrhovi. Za časa vožnje se vidi velik del starodavnega, a vendar toliko naprednega in sodobnega Züricha. V Bazelu, v tem starodavnem in velikem švicarskem mestu ob reki Rein, se bo vršila carinska kontrola in pregled potnih listov. Nekoliko minut pozneje smo v Franciji. Tedaj pridemo v Mulhouse, veliko industrijsko mesto, ki je važno središče tekstilne industrije.

Petit-Croux, prva postaja francoskih vzhodnih železnic in mejna postaja pred vojno.

Belfort, ki obvladuje glasoviti belfordski presek, slaven iz herojske obrambe v vojnah leta 1870. in v letih 1914.—17. Ogromen belfortski lev, izklesan v rdečem kamnu, simbolizira obrambo leta 1870.

Zvečer prihod v Pariz. Udeleženci se odpeljejo z avtomobili v hotel in tam večerjajo.

12. avgusta: Ob 9·30 ogled Pariza v avtokarih. Dopoldne: vse znamenite točke zapadnega in centralnega Pariza, t. j. tkz. elegantni novi Pariz, Avenue des Champs-Elysees, najkrasnejša promenada sveta, zgodovinski slavolok velikega Napoleona, pod katerim počiva »Neznani junak«, Avenue Foch, imenovana po največjem francoskem maršalu iz svetovne vojne, spomenik slavnega Viktorja Hugoja, Trocadero, narodno gledališče v monumentlni mavrijski palači iz leta 1869. S terase Trocadera se nudi krasen razgled na Champs de Mars in na Eiflov stolp. Monumentalni most Point d'Jena, Quay d'Orsay, notranje ministrstvo, parlament, Place de la Concordie, priznano najlepši trg na svetu. Tu je nekoč stala giljotina, na kateri so padle glave krlja Ludvika XVI., Marije Antoinette, princesinje Elizabete, Dantona, Robespierra, mme. Dubarry, Charlote Corday in še okoli 2300 glav aristokracije, jakobincev itd. Sredi trga stoli 45 stoletij star obelisk, ki je nekoč stal pred grobnico kralja Ramsesa II. St. Madeleine, veliki bulvarji, pariška opera, največja in najmonumentalnejša v Evropi. Avenue de l'Opera, narodno gledališče: Theatre Francais, Palais Royal, luksuzni dvorec Richelieua, Ane Avstrijske in pozneje stanovanje kraljevskih metres, končno zloglasna igralnica, a sedaj dom državnega sveta kolonijalnega muzeja, akademije lepe umetnosti.

Po kosilu ogled starodavnega Pariza: dom in cerkev invalidov z grobnico Napoleona I., zgodovinska ječa La Consiergerie, kjer so bili zaprti kraljica Marija Antoinette, Robespiere, Charlote Corday itd., Notre Dame, Hotel de Ville, Place de la Republique, bazilika Sacre Coeur.

13. avgusta: Vožnja na kolonijalno razstavo. Ogled razstave z vodnikom, ki izčrpno tolmači poedine oddelke razstave. Kosilo na razstavi. Po kosilu se nadaljuje ogled razstave vedno v spremstvu tolmača. Večerja v hotelu.

14. avgusta: Dopoldne je na prosto razpolaganje udeležencev in je predvideno za kupovanje in obisk velikih pariških trgovin, za kar so izletnikom brezplačno na razpolago vodniki. Popoldne vožnja in obisk kolonijalne razstave. Večerja na razstavi. Do pozne noči se nudi izletnikom, da prisostvujejo čarobni razsvetljavi razstave z vsemi ravnovrstnimi prireditvami v nepopisnem sijaju in razkošju. Skupen povratek z avtobusi v hotel.

15. avgusta: Izlet v Malmaison in Versailles, ogled dvorca in muzeja, polnega spominov iz zgodovinskega življenja in idile Napoleona in Jožefine. Kosilo v Versaillesu in podroben ogled dvorca in parka, kakor tudi velikega in malega Trianona.

16. avgusta: Počivanje ali morebitni ogled trgovin. Nudi se prilika za izlet v okolico Pariza ali Fontainebleau pod zelo zmernimi cenami kakor tudi ogled muzeja Louvre in drugih. Zvečer predstava v operi ali v gledališčih Folies Bergeres, Kasino de Paris in drugih na svoje stroške. Izletnikom se rezervirajo mesta v gledališčih pod zelo ugodnimi cenami.

17. avgusta: Nudi se prilika ponovnega obiska razstave do kosila. Kosilo v hotelu, popoldne sprehod, kupovanje in odmor.

18. avgusta: Vožnja na postajo Gare de l'Est, odkoder se izletniki odpeljejo v domovino.

19. avgusta: Ob 9·18 prihod v Ljubljano.

V sporazumu z vsemi izletniki vodja izletnikov lahko spremeni program v mejah predvidenega zneska, če pa se program razširi, gredo povečani stroški na račun izletnikov.

Udeleženci družabnega potovanja dobe znatne popuste, in to na železnicah, v hotelih, pri vidiranju potnih listov itd., tako da jih stanejo vožnja z brzovlakom od Jesenic do Pariza in nazaj do Jesenic, stanovanje in hrana v prvorazrednih hotelih, tip »Hotel Francija«, oz. v dobrih hotelih, tip »Hotel Baudin«, vožnja s postaje v hotel obenem s prtljago in obratno, **ogled Pariza po programu, ki ga navajamo,** izleti, vodniki, napitnine, legitimacije, viziranje potnega lista itd.

za naročnice	**v III. razredu**	**2950 Din**
za druge	v III. razredu	3000 Din
za naročnike	v II. razredu	3900 Din
za druge	v II. razredu	3950 Din

Vozno karto od svojega kraja do Jesenic in obratno si nabavi vsak udeleženec sam. Popust na naših železnicah znaša 50% s posebno legitimacijo, ki bo pravočasno dostavljena vsakemu prijavljenemu udeležencu na naslov, ki ga bo prijavil.

Dodatek za hrano za časa potovanja v »Wagonu Restaurantu« od Jesenic in nazaj znaša za osebo 305 Din in se lahko hrana v naprej rezervira.

Vabimo vse one, ki se nameravajo udeležiti našega prvega družabnega potovanja v Pariz, da se nam javijo najkasneje do 25. julija.

Vsem prijavljencem pošljemo nato položnice, da nam pošljejo četrtino zneska, dočim plačajo ostanek na dan potovanja.

Opozarjamo, da si mora vsak udeleženec nabaviti potni list, ki naj ga nam tudi pošlje do navedenega roka, da preskrbimo avstrijski, švicarski in francoski vizum.

Če udeleženec odstopi od potovanja, se mu odbije 10% od predvidenega zneska za potovanje.

Ker je čas kratek, naj interesenti blagovolijo pohiteti s prijavami.

Vse prijave in druge pošiljke naj se naslove na: Uredništvo »Jugoslovana« v Ljubljani.

Uredništvo »Jugoslovana«.

Da osvežite kri, pijte nekaj dni zapored zjutraj čašo naravne **»Franz Josefove« grenčice.** Od mnogih zdravnikov zapisana **»Franz Josefova« voda** uravnava delovanje črevesa, krepi želodec, izboljšuje kri, pomiri živce, povzroči, da se človek splošno dobro počuti in da ima jasno glavo. **»Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.** 471

Gospodinjski tečaj učiteljic v Mladiki

Ljubljana, 15. julija.

Pod okriljem Podmladka Rdečega križa, ki želi po naših prosvetnih hramih organizirati šolske kuhinje v še večjem obsegu, se je pričel 6. t. m. v prostorih Mladike enomesečni gospodinjski tečaj za učiteljice. Tudi za ta tečaj je bilo med učiteljstvo dovolj zanimanja. 28 gospa in gospodičen se je odločilo, da žrtvuje del svojih velikih počitnic za izpopolnitev svojega znanja. Gotovo namreč je, da bodo udeleženke tečaja znale ponesti pridobljena izkustva širom naše ožje zemlje, bodisi z ustanavljanjem šolskih kuhinj ali pa gospodinjskih tečajev, ki so še marsikod zelo potrebni.

Tečaj vodi priznana veščakinja gospodinjskih tečajev, ravnateljica gdč. Jerica Zemljanova, ki je precej ob početku tečaja uvedla gojenke v smotrebni praktično-teoretični gospodinjski pouk. Prideljene so učiteljicam še gospodične-sopomočnice, med njimi gdč. Jagodičeva, ki je udeleženkam v vsestransko navodilo in posvet. Kuha se v štirih skupinah tako, da so učiteljice zaposlene ločeno z juhami, prilogami, sladicami in drobnim pecivom. Naravno, da se skupine po določenem redu menjavajo in bo torej vsaka udeleženka tečaja dobila nekak univerzalni vpogled v kuharske smotre. Vsa zelenjad in druge potrebščine se kupujejo na živilskem trgu po učiteljicah samih, seveda ob navzočnosti voditeljic tečaja. V splošnem velja načelo: kuhajmo dobro, z malo porabo in poceni!

Vspričo hude vročine, ki je posebno v kuhinjah mučna, se prične z delom ob 6·30 zjutraj do preko obeda. Popoldanski čas od 15. dalje je namenjen predavanjem. Gospe in gospodične se seznajajo z nauki iz živiloznanstva, vrše se tudi pomenki o družabnih pravilih. Zdravstvena predavanja oskrbujejo naši zdravniki, med njimi šef Dečjega doma dr. Dragaš. Tuberkuloza, prva pomoč v nezgodah, občа higijena, žena in otrok, nega dojenčkov itd. so aktualne in znanja potrebne teme.

Ker je gospodinjstvo uvidevno združeno s predavanji, bo tečaj tem lepše usposobil učiteljice za obče vodstvo in pouk naših deklet. Marsikatera stvar, življenjskega pomena, se bo prevdarno in premišljeno lahko podala mladenkam v naših naseljih, ki čestokrat mnogim neznalostim ne najdejo odgovora.

Učiteljice, 18 jih je, stanujejo v Mladiki, ostale udeleženke pa v mestu. Čeprav so tečajnice iz vseh vetrov, so se vendar takoj znašle v prijetni, medsebojni vzorni harmoniji — kakor ena, z istimi stremljenji zavzeta družina. Ni čuda, da je ob tolikem soglasju kar prijetno opazovati, kako spretno, urno in ukaželjno se sučejo gospodične okoli loncev, štedilnika in vseh priprav. Tečaju je na tak način popoln uspeh gotov in izpričevala, ki jih dobe ge. in gdč. učiteljice ob zaključku šole, bodo resničen dokaz, da so udeleženke v gospodinjstvu uspešno podkovane.

Sina je zaklal

Pokolj med očetom in sinom zaradi matere

Vitanje, 15. julija.

Dne 13. t. m. se je posestnik Janez Dvorjak, po domače Lanšpergar, od Sv. Marjete pri Doliču sprl s svojim sinom, ki mu je očital, da ne ravna prav, ker ne živi skupno s svojo ženo, njegovo materjo. Med prepirom je kar vzel sin iz žepa nož ter zadal svojemu očetu več ran, tako da je ta ves krvavel. Iz jeze, deloma pa v silobranu, je prijel stari Lanšpergar tudi nož iz žepa ter ga porinil sinu v bližino srca. Sin je padel v omedlevico. Oba ranjenca sta bila kmalu nato prepeljana v slovenjgraško bolnico, kjer je smrtnonevarno ranjeni sin podlegel drugi dan poškodbi, medtem ko je oče ostal še nadalje v bolnici in je upati, da bo okreval, čeravno ima tudi precej težkih telesnih poškodb.

Francosko odlikovanje odličnega sokolskega delavca

Povodom 53. zleta Unije francoskih gimnazijstov in mednarodne tekme v Parizu je po končani javni telovadbi v nedeljo popoldne **predsednik francoske republike g. Doumer** lastnoročno izročil red legije časti jugoslovanskemu Sokolu, članu uprave Saveza SKJ, dolgoletnemu mednarodnemu sodniku in starosti sokolske župe Celje **bratu Jožetu Smrtniku.** S posebnim veseljem in zadoščenjem smo sprejeli to vest iz Pariza, kajti tako visokega odlikovanja br. Smrtnika se nismo nadejali.

Naš Jože Smrtnik je eden onih starih sokolskih delavcev, ki so že pred vojno stali v prvih vrstah Sokolstva. Brat Jože je znan kot mož vztrajnega in nesebičnega dela, strogo se držeč Tyrševega gesla: »Ne koristi, ne slave!« Brat Smrtnik je mož plemenitega in demokratičnega značaja, ki ne pozna razlike med posameznimi člani, bodisi boljše ali slabše situiranih. V občevanju je z vsemi brez razlike do skrajnosti vljuden in dober. Ravno s tem svojim demokratičnim, edino pravim občevanjem si je pridobil povsod ugled in spoštovanje. Njega ceni vse slovansko Sokolstvo, kakor tudi mednarodni telovadni svet, kar je pokazalo sedanje visoko odlikovanje predsednika francoske republike.

Brat Jože Smrtnik je mož dela in zopet dela. Izvrsten telovadni strokovnjak je dvignil celjsko sokolsko župo do zavidljive višine, kar je nedavno pokazal vidovdanski sokolski zlet, zavedajoč se dobro, da so edino Sokoli-telovadci hrbtenica sokolske organizacije. Impozanten nastop 600 telovadcev na celjskem zletu, je nemalo njegova zasluga. Da bi temu zglednemu starosti sledili še drugi.

Brat Jože Smrtnik, k Tvojemu visokemu odlikovanju Ti vsi Sokoli iz srca iskreno čestitamo, z željo, da bi še dolgo let stal na čelu jugoslovanskega Sokolstva. Zdravo! J. H.

Iz drugih banovin

Katastrofalen požar v Sarajevu

Pet hiš je pogorelo do tal.

V torek popoldne je nastal požar v Sarajevu v ulici Alekse Sanzića. Zaradi velike vročine in suše se je ogenj hitro širil, tembolj, ker so bile hiše, kjer je požar nastal, pokrite z lesom. Plameni, ki so švigali visoko, so alarmirali Sarajevčane, da se j zbrala okoli gorečih hiš množica ljudi. Na pomoč so poklicali takoj gasilce, katerim je uspelo, da so z velikim naporom požar omejili. Policija je vzdrževala red in pomagala gasilcem. Požar je nastal v hiši Ismeta Husejinovića, odkoder se je razširil na sosednjo Bajramovićevo pekarno. Kmalu so bile v plamenih še sosednje hiše. 7 hiš je bilo v plamenih, 5 jih je pa do tal pogorelo. Pogrešajo nekega otroka, ki je najbrže zgorel v eni izmed teh hiš. Škodo cenijo na več sto tisočev. Razen tega je več rodbin, ki so stanovale v teh hišah, brez strehee.

Pasja vročina v Zagrebu

Že nekaj dni imajo v Zagrebu pravo pasjo vročino. Zagrebčani beže iz mesta v kopališča na Savi, kajti tako vročih dni že 70 let ni bilo v Zagrebu. V ponedeljek in torek je kazal termometer na solncu 49 stopinj Celzija. Vsak dan se koplje na Savi in okoli 8000 ljudi. Še hujše je pa na kmetih v zagrebški okolici, kjer že meseec dni ni bilo dežja in kjer bo suša uničila poljske pridelke.

Samomor uglednega trgovca

V Novem Sadu je šel prostovoljno v smrt ugledni trgovec in lastnik največje tvrdke z žitom Fridrih Weiss. V svojem stanovanju se je v torek obesil. Samomor Fridricha Weissa je za Vojvodino pravcata senzacija, kajti trgovec Weiss je užival glas solidnega trgovca in lastnika ene največjih in najboljših žitarskih tvrdk. Bil je član številnih gospodarskih organizacij.

Usodnega dne se je mudil zvečer v hotelu Kraljice Marije v Novem Sadu v družbi svojih tovarišev. Okoli 22. ure je odšel domov. Ob treh zjutraj je trgovčevo mater zbudil sumljiv šum in stokanje v predsobi. Ko je šla pogledat, kaj se godi, je našla svojega sina obešenega. Bil je že mrtev. Starka je s krikom priklicala domače, ki so šli po zdravnika, ki pa mrtveca ni mogel več zbuditi. Trgovec Weiss je šel prostovoljno v smrt najbrže zaradi družinskih razmer in ne zaradi denarnih zadev, kajti njegovo premožeenje cenijo na več milijonov.

Cigareta ga je rešila smrti

V Sremski Mitrovici je stal te dni pred sodnikom neki Milorad Subotić, ki je leta 1926. poskusil umoriti seljaka Plavšića. Ustrelil je nanj skozi okno. Subotić je izvršil to dejanje zato, ker ga je Plavšić ozmerjal, ko je Subotić pretepel nekega starca. Tedaj je Subotić Plavšića zavrnil: »Zapomnil si boš vaškega volka!« Od tega dne je Subotić iskal prilike, da bi se maščeval nad Plavšićem. 28. novembra leta 1926., ko je bila v Plavčićevi hiši neka gostija, je Subotić ustrelil z lovsko puško skozi okno v sobo, kjer se je mudil Plavšić. Po čudnem naključju je tedaj cigareta rešila Plavšiću življenje. Padla mu je namreč z roke in baš tedaj, ko jo je hotel pobrati, je odjeknil strel. Krogla je zadela v svetilko in ne v Plavšićevo srce, kamor je bila namenjena. Subotić je bil radi tega zločina obsojen na mesec dni zapora in 1000 Din globe.

Iz Dravske banovine

d **Zakon o državnem prometnem osebju s stvarnim kazalom** je izšel v brošuri in se dobi za 14 Din v upravništvu »Službenega lista«, Gradišče, in v vseh večjih trafikah.

d **Iz zaporov okrožnega sodišča pobegnil.** Dne 11. t. m. je pobegnil iz zaporov okrožnega sodišča v Celju Ivan Benkovič, rojen leta 1899. v Gradcu, pristojen v Škofjo Loko, strojnik po poklicu. Benkovič je bil že večkrat kaznovan. Sedaj je bil zaprt, ker je bil obdolžen več prevar po Hrvatski in Sloveniji. Prevare je vršil kot lažni trgovski potnik tvrdke »Zagrebački Magazin«, Brača Drvar, Nova Kapela.

d **Sokolsko društvo Kočevje** vabi na izredni občni zbor, ki bo 23. julija t. l. ob pol 20. pri Beljanu. Dnevni red: Vprašanje Sokolskega doma. Prosimo polnoštevilne udeležbe.

Franjo Pavlica, Škofja Loka:

d **Ruska kapelica pod Vršičem.** V nedeljo 19. t. m. bo priredila Ruska Matica tradicionalno romanje k ruski kapelici pod Vršičem. Odhod iz Ljubljane s turistovskim vlakom ob 5.21, prihod v Kranjsko goro ob 8.44. Ob 11.30 se bo vršil parastos za duše ruskih vojakov, katerih številni grobovi so raztreseni po tem lepem kraju Slovenije. Ruska Matica vabi k udeležbi na tem romanju vse v Sloveniji bivajoče Ruse in svoje jugoslovanske prijatelje. Ob tej priliki izraža odbor Ruske Matice svojo globoko zahvalo vsem dobrotnikom, ki so omogočili nakup sveta, kjer se nahaja ruska kapelica. Posebno pa se zahvaljuje javnemu notarju v Kranjski gori gospodu dr. Ivanu Grašiču, ki je z veliko požrtvovalnostjo in pravo slovansko ljubeznijo vodil to akcijo.

Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna **Jos. Reich.** 398—3

d **Odkritje spomenika bratu Tonetu Maleju.** Bratje, sestre in Sokolstvu naklonjeno občinstvo, ki se boste udeležili odkritja spomenika dragemu pokojniku 19. julija t. l. ob 11.30 v Bohinjski Bistrici, blagovolite upoštevati sledeče: Odhod iz Ljubljane je mogoč v nedeljo z izletniškim vlakom ob 5.21 ali pa z vlakom ob 7.30. Kdor potuje tja in nazaj z izletniškim vlakom, ima itak polovično vožnjo. Tisti pa, ki žele potovati iz Ljubljane z vlakom ob 7·30 in žele imeti polovično vožnjo, se morajo prijaviti v pisarni na Taboru najkasneje do petka zvečer. Ti udeleženci morajo imeti tudi sokolsko legitimacijo in imajo iz Ljubljane skupen odhod ob 7·30 ter iz Bohinja skupen povratek ob 17·13. Vodi jih v to določeni vodnik. Žalne svečanosti se bomo udeležili v svečanih krojih. Zbirališče članstva je pred sokolskim domom v Bohinjski Bistrici, od tam pa skupen odhod ob 11.10 na pokopališče. — Počastimo vsi spomin blagega pokojnika s svojo udeležbo. Zdravo!

d **Kopalci, pozor!** Olepševalno društvo v Škofji Loki je izposlovalo pri podjetniku avtobusnega prometa Škofja Loka-kolodvor, da bo od sobote 18. julija redno vzdrževal zvezo s kopalnim vlakom iz Ljubljane po znatno znižani ceni, in sicer po 2 Din za vsakokratno vožnjo. Kopališče ob Poljanščici je po izjavi priznanih poznavalcev prirodnih lepot naravnost idealno in nudi kopalcem vse udobnosti. Prepričajte se!

d **Zaradi notranje prenovitve in prečiščenja** kirurgičnega oddelka obče državne bolnice v Ljubljani se do preklica sprejem na ta oddelek omejuje na najnujnejše slučaje. — Ravnateljstvo obče državne bolnice v Ljubljani.

d **Vremensko poročilo.** Včeraj je kazal barometer v Ljubljani 757·2, termometer 18·8, relativna vlaga 52%, tiho. V Mariboru je kazal barometer 754·4, termometer 22·6, relativna vlaga 56%, smer vetra S, oblačnost 7. Opazovanja ob 7. uri zjutraj. Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 31 (16·6), v Mariboru 28 (16·2), v Mostaru 36·9 (19·4), v Zagrebu 36·2 (21·1), v Beogradu 36·7 (25·2), v Sarajevu 35·3 (18·3), v Skoplju 36·4 (17·5), v Splitu 32·5 (22·3) in na Rabu 32·4 (20·2). V oklepajih je označena najnižja temperatura.

Ljubljana

Četrtek, 16. julija 1931, Mar. Dev. K. Pravoslavni: 3. julija, Jakint.

Nočno službo imajo danes lekarne Kmet na Dunajski cesti, Levstik na Resljevi cesti in Bohinec na Rimski cesti.

*

■ **Pravila za odplačevanje vojnice,** prevedel iz srbohrvaščine na slovenski jezik in pojasnili v davčnem pogledu Damijan Viktor, višji davčni kontrolor v Ljubljani. Knjižica je oblastveno odobrena ter je dobro uporabljiva za razne urade, za zastopnike ter za davčne zavezance, da morejo kontrolirati upravičenost in pravilnost odmere vojnice. Brošura se dobi v vseh knjigarnah za ceno 10·— Din.

■ **Spored prireditve primorske mladine** 19. julija v prostorih gostilne Pavletič (Reininghaus) v Sp. Šiški. 1. Koncert žel. glasbenega društva »Sloga«. 2. S. Kosovel: »Oreh« (deklamacija). 3. V. Vodopivec: »Bele cvetice«, mešani zbor Tabora. 4. F. Gerbič: »Kaj iščeš tu lovec?«, mešani zbor. 5. a) Dev: »Pojdem v rute« (koroška narodna); b) Adamič: »Kaj pa fantič dela?« (narodna), mešana zbora. 6. I. Pregelj a) »Roža mogota«; b) »Če bi ljubezni imel«, recitaciji. 7. Godba. 8. Nedved: »Vijoličen vonj«. 9. a) F. Venturini: »Preljuba le zdrava ostani« (tržaška narodna); b) F. Venturini: »Ne boš, ne boš me zabil nikdar« (tržaška narodna). 10. Godba. 11. Igo Gruden: »Naskok« (deklamacija). 12. F. Venturini: »Mornar«. 13. Bartl: »Oj planine«, mešana zbora. 14. Godba. 15. »Tolminski punt«, deklamacija. Godba, srečolov, šaljiva pošta, ples itd., itd. — Začetek ob 16. uri. Vstopnina 5 Din za osebo. — K obilni udeležbi vabi prireditveni odbor.

■ **Odprta noč in dan so groba vrata!** Dne 15. julija je umrl v Ljubljani Ivan **Skobec,** 24 let star, elektromonter, Vič-Glince IX/20. N. p. v m.!

■ **Platnen plavalni pas** se je našel na Jezu v Kozarjah. Lastnik ga dobi v Rožni dolini, cesta VIII/18.

■ **Zaradi nedostojnega vedenja** so bili prijavljeni 3 razgrajači. Neki šofer je v kavarni Leon izzival goste in brez vsakega povoda udaril s pestjo po glavi natakarja Vinka Krela, uslužbenega v Mikličevem hotelu, da se mu je vlila kri iz nosa. Druga dva razgrajača, oba delavca iz Most, sta na Zaloški cesti vinjena sedela pred neko gostilno, pila iz polliterske steklenice vino in kričala na pasante.

■ **Obleke** najnovejšega kroja pri »Gentlemen« Miklošičeva 18. Angleško blago v zalogi. — 1498

■ **Telesna poškodba.** Frančiška Godec, stanujoča na Ižanski cesti 59, je prijavila policiji, da jo je delavec Oskar K. udaril s polenom po desni rami in jo poškodoval. Malo prej je Oskar sunil njeno 7-letno hčerko Rozo s čevljem v hrbet in ji prizadejal krvno podplutbo. Deklica toži tudi o notranjih bolečinah.

■ **»MOTOH« KAVA DNEVNO SVEŽA!**

■ **Mlekarico okradel.** Posestnikovi ženi Ani Srakarjevi iz Tomačevega je ukradel neznan tat na Šmartinski cesti, ko je raznašala mleko, iz mlekarskega vozička črno usnjato denarnico z 90 Din gotovine in mlekarsko legitimacijo. Srakarjeva je oškodovana za 160 Din.

■ **Tatvine.** Trgovskemu disponentu Josipu Igliču je bil ukraden iz stanovanja na Ambroževem trgu št. 3 en par čevljev v vrednosti 100 Din. Tatvine je osumljena neka služkinja. — Delavčeva ženi Amaliji Markelčevi sta bili ukradeni iz stanovanja v Rožni dolini dve beli prevleki, vredni 100 Din. Tatvine je osumljena bivša Markelčeva sostanovalka.

Maribor

m **Na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru** so v šolskem letu 1931-32 še nekatera, deloma popolnoma in do polovice prosta mesta. Zanimanci naj pošljejo prošnje za sprejem v smislu razpisa v 6. številki »Sadjarja in vrtnarja«, odnosno 11. številki »Kmetovalca« najkasneje do 3. avgusta t. l. ravnateljstvu šole.

m **Nastop I. SSK Maribora v Gradcu.** I. SSK Maribor bo gostoval v nedeljo 19. t. m. v Gradcu, kjer bo odigral prijateljsko tekmo z Grazer Sportklubom.

m **Tujski promet.** V prvi polovici julija je bilo v Mariboru zglašenih 859 tujcev, od teh 182 tujih državljanov. Od tujih državljanov je bilo 61 Dunajčanov, 23 Gradčanov in 98 drugih.

m **S sejma za živino.** Na sejmu za živino je bilo v torek prignanih 19 konjev, 37 bikov, 347 volov, 418 krav in 23 telet, skupno 844 živali. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli kilogram žive teže 5—5·75 Din, poldebeli 3·75—4·50, plemenski 3·50—4, biki za klanje 3 do 5, krave debele 3·25—5, plemenske 3—3·50, za klobase 1·75—2·50, molzne krave 2·25 do 5·50 Din. Prodanih je bilo 407 glav, od teh 55 za izvoz v Avstrijo in 15 za Italijo.

m **Trg v sredo.** Včerajšnji mali trg je bil zelo dobro založen in obiskan. Okoličani so pripeljali 4 vozove krompirja, čebule in kumarc, 4 hrušk in črešenj, 2 lončevine in lesnine ter 16 voz sena in 8 slame. Perutnine je bilo krog 600 glav. Mesne cene so padle, perutnina pa se je prodajala kakor v soboto. Sadje se je prodajalo: češnje 2—3 Din, jagode 6 Din, borovnice 1·50—2 Din, ringlodi 6 Din liter, jabolka 5—6 Din, hruške 6—8 Din, breskve 18 Din in marelice 16 Din kilogram. Seno je stalo 60—85 Din, slama 45—55 Din 100 kg.

m **Prošnja staršev utopljenca.** Kakor smo že poročali, se je 9. t. m. pri kopanju v Dravi utopil 21-letni abiturient srednje tehniške šole Josip Šuster. Njegovega trupla doslej še ni bilo mogoče najti, zato prosijo nesrečni starši za nujno obvestilo, če bi se kje našlo. Mladenič je bil visoke postave, gladko obrit, imel je kostanjeve lase in v gornji čeljusti zlat zob. Oblečen je bil le v kopalne hlače. Sporočilo naj se naslovi na policijsko predstojništvo v Mariboru.

Obleke moške, otroške, čevlji, nogavice, solidno pri JAKOBU LAHU, Maribor. 1182

m **Na Pohorje!** Zimsko sportni odsek SPD Maribor priredi v nedeljo 19. t. m. izlet na južne grebenę Pohorja. Odhod v soboto zvečer 18. t. m. popoldne z vlakom ob 16·55 ali ob 18·40 do Fale, odkoder pojdemo še isti dan na Klopni vrh, kjer se prenoči. V nedeljo zjutraj k romantičnemu, krog in krog od smrek obdanemu in skritemu Konjiškemu ribniku, mimo Beigota na Veliki vrh, k Sv. trem kraljem, v Tinje in končno v Slovensko Bistrico. Povratek zvečer ob 22. uri. Kopalne obleke je vzeti brezpogojno s seboj, ker se bomo v idealnem Konjiškem ribniku kopali. Vožnja tja in nazaj stane 16 Din. **Prijave sprejema do petka 17. t. m. mes. pisarna »Putnika«,** kjer se tudi rezervirajo postelje. Rezervirane postelje dodeljuje le vodja izleta g. Pič. Zbirališče pred odhodom vsakega vlak na peronu. **Vsi prijatelji planin dobrodošli!**

m **Pijte original »CHABESO«.** 1114

m **Ljudska univerza v Studencih** priredi v slučaju ugodnega vremena v nedeljo 19. t. m. poučen izlet na Pohorje. Zbirališče je pri jutranjem vlaku na Koroškem kolodvoru. Odpeljemo se do Ruš ter potem nadaljujemo pot na Smolnik. Izlet vodi g. Robnik ter je vsakdo dobrodošel.

m **Kje bi se preskrbel s špiritom in kisom za vlaganje?** Samo pri tvrdki **Jakob Perhavec,** Gosposka ulica 9. 1492

m **Izdelovanje vsakovrstnih košar, sit žičnih mrež ter ostale suhe robe: J. Antloga, Maribor, Trg svobode 1.** 1554

m **Buffet v parku.** Na pobudo mestnega mladinskega sveta naj bi se v mestnem parku prodajalo kislo in sladko mleko, mlečni izdelki itd. Oni, ki želijo postaviti v mestnem parku buffet za prodajo mleka, mlečnih izdelkov, brezalkoholnih pijač, jestvin itd., naj vložijo tozadevno pismeno ponudbo na Olepševalno in tujsko-prometno društvo za mesto Maribor in okolico v Mariboru do 20. t. m.

m **Pomanjkanje vode.** Zaradi suše in izredne porabe vode je občutno pomanjkanje vode. Da se prepreči morebitna popolna prepoved rabe kopalnic in škropljenja vrtov, poziva mestno načelstvo one, ki so priključeni k mestnemu vodovodnemu omrežju, da štedijo v svojo korist z vodo in da takoj popravijo vse nedostatke pri hišnih vodovodnih instalacijah.

m **Razprava proti mesarjem.** V torek pričeta razprava proti 43 mesarjem zaradi navijanja cen se je včeraj nadaljevala ves dan do večera. Dopoldne so bili zaslišani še ostali obtoženci, popoldne pa izvedenci. Razsodba bo razglašena šele danes.

Klobuke, perilo, kravate nudi ugodno JAKOB LAH, Maribor. 1184

m **Fotografiranje Mariborskega otoka.** Občinstvo, posebno pa vsi fotografi, se ponovno opozarjajo, da je fotografiranje Mariborskega otoka in tamkajšnjih kopališčnih naprav dovoljeno le onim, ki se izkažejo s tozadevno izkaznico Olepševalnega in tujsko-prometnega društva za mesto Maribor. Razglednice otoka in kopališča založi imenovano društvo, ki skrbi tudi za razpečavanje. Opremljene so z napisom: »Mariborski otok. Olepševalno društvo za mesto Maribor«. Vse druge razglednice se bodo zaplenile proti založnikom in fotografom pa se bo uvedlo oblastveno postopanje.

m **Gozdni požar.** V gozdu med Sv. Miklavžem in Dobrovcami na Dravskem polju je pred nekaj dnevi nastal požar, ki je uničil 4 orale lepega gozda. Ogenj so omejili domači in okoliški gasilci ter kaznjenci s posestva mariborske kaznilnice pri Sv. Miklavžu.

m **Padec.** Na Meljski cesti je včeraj padel mesarski pomočnik Ivan Lesjak tako nesrečno na robnik, da si je zlomil levo roko pod komolcem.

m **Radi kvalitete in cene — samo »Karo čevlje«!**

m **Nesreča s špiritom.** V torek zvečer je hotela 25-letna Erna Carjeva v Novi vasi zakuriti v štedilniku in je, da bi bolje gorelo, polila drva s špiritom. Po nesreči pa je steklenica počila in Carjeva je bila v hipu v plamenih. Na pomoč ji je priskočil tamkaj stanujoči 42-letni železničar Jakob Ukmar in jo pogasil; pri tem pa se je še sam tako občutno opekel, da je moral na reševalno postajo. Carjevo, ki je bila ožgana po vsem telesu, so morali prepeljati v bolnišnico in je njeno stanje nevarno.

m **Karambol.** Na Koroški cesti se je v torek popoldne splašil konj pečarskemu mojstru Pavlu Heričku in krenil z vozom preko ceste prav v trenutku, ko je privozil mimo mestni avtobus. Šofer Franc Tomšič je avtobus še v zadnjem trenutku zaustavil, tako da je zadel le v prednje kolo Heričkovega voza in ga strl. Druge nesreče ni bilo.

m **Voz poškodoval psa.** Na Meljski cesti je v torek voznik Hubert Lukman povozil več tisoč dinarjev vrednega psa odvetnika dr. Lipolda in ga težko poškodoval.

m **Zamenjava kolesa.** Mehaniškemu vajencu Ivanu Gračnerju je v torek popoldne nekdo v Tattenbachovi ulici odpeljal skoraj novo kolo znamke »Gloria« in mu pustil svoj stari »Stix«.

m **Aretacija.** V torek je bila v Mariboru izvršena samo ena aretacija. Prijeli so Cvetka S. radi suma tatvine.

Celje

* **40-letnico mašništva** sta v torek obhajala konzistorijalna svetnika g. prof. Anton Cestnik ter g. prof. Jožef Kardinar. Čestitamo.

* **Smrtna kosa.** Včeraj zjutraj je v svoji hiši na Glavnem trgu št. 12 umrl nadveterinar v p. g. Karlo Lazić, star 80 let. Pogreb bo danes na mestnem pokopališču. Preostalim naše iskreno sožalje!

* **V Voglajni ne bo več smrdelo.** Pri Westnovi tovarni so začeli te dni graditi ponikovalnice za čiščenje odpadnih voda. Upati je, da bo sedaj večletnemu nevarnemu in neznosnemu smradu konec. Značilno pa je za obupno razpoloženje prebivalstva, da nikakor noče verjeti, da se ponikovalnice res grade in s strahom pričakujejo novi naval smradu.

* **Koncert »Obilića«** v torek zvečer je bil kljub neugodnemu poletnemu času dobro obiskan. Prišlo je tudi precej okoličanov. Ko je stopil zbor s svojim dirigentom Lovrom Matačićem na oder, ju je občinstvo burno pozdravljalo. Navdušenje se je stopnjevalo od pesmi do pesmi, doseglo pa je svoj vrhunec, ko je predsednik društva prečital sklep, da imenuje Akademsko pevsko društvo »Obilić« svojim častnim članom Glasbeno Matico v Celju, mestnega načelnika g. dr. Alojzija Goričana, komandanta celjskega 39. pešadijskega polka g. polkovnika Vojina Kostića, ter proto gosp. Manojla Čudića. Med pesmimi je pač najbolj ugajala dr. Miloje Milojevića »Jugoslovani« ter Mokranjčevi rukoveti. Dirigent je dobil lep šopek rož. Po koncertu se je vršila v Celjskem domu animirana zabava pevcev s Celjani. Včeraj popoldan je »Obilić« nadaljeval svojo turnejo.

* **Nezgode.** 23-letni Kaker Anton, mlekar na posestvu ljubljanskega škofa v Gornjem gradu, je 14. t. m. sekal drva in si po neprevidnosti odsekal stopalo. — 31-letnemu rudarju z Belove pri Poljčanah je 14. t. m. padel na levo nogo hlod in mu zlomil golenico. Oba sta bila prepeljana v celjsko javno bolnico.

* **Pretep med sosedi.** 60-letni tesar Hudej Matija iz Brezovice pri Konjicah živi že delj časa v sovraštvu s svojim sosedom. V torek sta se zopet hudo sporekla in končno stepla. Pri tem mu je sosed z gnojnimi vilami prebodel obe koleni in desno stegno. Težko ponesrečeenga starčka so prepeljali v celjsko javno bolnico.

* **Najdba.** Našla se je delavska knjižica na ime Reven Ivan. Dobi se na policiji.

* **Aretacija.** 20-letna služkinja Z. E. je bila v torek aretirana radi **potepuštva in tajne prostitucije.**

50 letnica novinarja Vekoslava Spindlerja

Maribor, 15. julija.

Jutri bo slavil v svojem družinskem krogu petdesetletnico življenja eden od prvih novinarskih in narodnih borcev na slovenskem severovzhodu, neuklonljivi naš tovariš Vekoslav Spindler. Življenje vsakega časnikarja je neprestano delo in borba, Spindlerjevo pa je bilo še prav posebno, saj se je moral boriti na vseh frontah javnega udejstvovanja.

Rojen dne 16. julija l. 1881. v Moravcih, župnija Mala Nedelja pri Ljutomeru, je Vekoslav Spindler odšel po dovršeni domači ljudski šoli na gimnazijo v Maribor, katero je dovršil točno pred 30 leti in napravil, ker je bil iz mariborskega zavoda zaradi sodelovanja pri slovenskih listih izključen, maturo v Celju, ki je pozneje postalo torišče njegovega dolgoletnega delovanja. Po maturi se je posvetil studiju medicine, toda ljubezen do javnega dela ga je še pred dovršitvijo studij speljala v novinarski poklic. L. 1905. je poln volje do dela in mladostnega navdušenja vstopil v redakcijo celjske »Domovine«, leto pozneje je skupaj z dr. Vekoslavom Kukovcem ustanovil »Narodni list«, katerega je urejeval vse do svetovne vojne. Vmes je dve leti vodil tudi edini celjski dnevni list »Narodni dnevnik«, ki pa se, žal, ni mogel obdržati. L. 1914. je moral k vojakom, a je tudi kot tak še vedno pridno poročal »Slovenskemu Narodu«, zagrebškemu »Pokretu« itd. Ob prevratu je postal tajnik celjskega Narodnega sveta in urednik njegovega »Glasnika«, dne 1. januarja l. 1919. pa je prevzel vodstvo na novo osnovane »Nove Dobe«, katero je v februarju l. 1922. zapustil in postal ravnatelj listov Mariborske tiskarne. Obenem se je z vso svojo družino stalno preselil v Maribor. Tu je deloval pri »Taboru«, sedaj pa je urednik »Večernika« in »Jutra«.

Vmes je jubilant deloval kot oblastni tajnik bivše Demokratske stranke, kot predsednik, tajnik in odbornik raznih političnih, narodnih in kulturnih društev in vodi še sedaj kot predsednik in prav za prav tudi tajnik pisarno Zveze kulturnih društev, ki se je po njegovi zaslugi razvila v velevažno narodno in prosvetno institucijo. ZKD je do danes ustanovila v mariborskem okrožju že 78 lastnih potovalnih knjižnic, prav te dni na novo 25, dočim imajo podružnice, katerih je več sto, še svoja, od centrale podpirane knjižnice, tako da so že skoraj v vsaki štajerski in prekmurski vasi na razpolago slovenske leposlovne in poučne knjige.

Obsežno je novinarsko, narodno, kulturno in politično delo Vekoslava Spindlerja in ko se bo pisala zgodovina razvoja severovzhodnega slovenskega ozemlja v zadnjih 30 letih, se bo moralo često omenjati njegovo ime. Kljub temu je ostal vedno skromen in dobrodušen, nad vse ljubezniv pa kot tovariš. Domovina se mu je oddolžila z raznimi odlikovanji, redom sv. Save, Jugoslovansko krono itd. Ko stopa sedaj v kraljestvo Abrahamovo, mu kličemo iz globine srca: Bog ga živi še veliko decenijev!

Potovanje po zvezdi večernici

134.

Dasi so se bali letečih zmajev, ki bi jih lahko zopet napadli, so bili vendar veseli nepričakovane vrnitve. »Joj,« je vzkliknila Čuciruči, »domov moram, domov!« »Domov?« sta začudeno vzkliknila hkrati deček in deklica. »Domov?« Saj na to, da imata tudi onadva svoj dom, čeprav tam neskončno daleč na zemlji, sta bila v dneh potovanja po Veneri čisto pozabila. Sele Čuciruči ju je spet spomnila nanj. »Tudi midva pojdeva domov!« sta dejala.

Zeppelin nad Marenbergom

Polet zračnega velikana smo tudi mi v Dravski dolini opazovali z velikim zanimanjem. Ljudje so nestrpno pričakovali, kdaj se bo prikazal zračni orjak. Napoved se je glasila okoli poldneva. Mislili smo že, da je letel po severni strani Kozjaka, t. j. po avstrijskem ozemlju, toda slednjič se je prikazal okoli 13·55 nad Dravogradom. Plul je že v zgornjem delu Dravske doline točno v smeri Drave. Nad Marenbergom se je pojavil okoli 14·10 v višini okoli 1400—1600 m; vendar pa se je precej počasi oddaljeval v smeri toka Drave proti Mariboru. Vse prebivalstvo je drlo na prosto ter z velikim zanimanjem sledilo poletu zračnega orjaka. Našemu fotoamaterju g. Kandriču Radu pa se je posrečilo, da ga je »pritisnil« v največje zadovoljstvo vseh navzočih.

Izredni občni zbor SPD

Za občni zbor SPD, ki se vrši v četrtek 16. t. m. ob 20. uri zvečer v Mestnem domu v Ljubljani, vlada precejšnje zanimanje, ker je radi odstopa predsednika g. dr. Frana Tominška na dnevnem redu tudi volitev novega predsednika. Čuje se, da kandidirajo eni g. **Frana Hrovatina**, odnosno g. **prof. Janka Mlakarja**, ker žele, da bi razmere v SPD ostale tudi v bodoče neizpremenjene. Druga skupina, kateri pripada večinoma mlajša planinska generacija in precejšnje število starejših članov, ki z delovanjem SPD v zadnjem času niso zadovoljni in ki streme za reorganizacijo in uvedbo modernih smernic v delovanje našega SPD, pa kandira g. **dr. Josipa Pretnarja**, tajnika Zbornice TOI.

Kronika iz litijske okolice

V Lazah sta dala posekati posestnika Barlič in Vrhovec iz Vač večjo gozdno parcelo bukovih dreves za prodajo drv v jeseni. Pa se je znašel Ozimov Janez pri teh lepo zloženih »klaftrah« in je kar nad 8 kubikov lesa domov zvozil. — V Šmartnem je neki mizarski pomočnik prihajal na hrano k znani gostilničarki Robavsevi in jo preprosil, da mu je dajala hrano na »račun«. Obljubil je, da bo poravnal vse koncem meseca, kar pa ni storil, temveč je izginil. Ravno tako tudi neki čevljarski pomočnik v Sv. Križu. Dogovorila sta se s Pavličevim Joškom v neki ondotni gostilni, da mu naredi par čevljev. Prejel je zato že vnaprej are 100 Din. Menda je pomočnik aro zapil, usnja pa ni imel in jo je tudi popihal... — Lansko leto jeseni se je peljal župnik g. Filler iz Dol proti domu. Pri vasi Velka goba pa je zgubil listnico z razno vsebino in gotovine 700 dinarjev. Opazil je to šele doma, ko bi moral voznika plačati. Povedal je raznim vaščanom še tisti dan voznik, da je g. župnik listnico z denarjem izgubil, kar je preslepilo Tomca Jožeta, delavca pri vozniku. Šel je po cesti in res našel listnico, katere pa ni oddal, temveč obdržal za sebe, kar je pa prišlo sedaj na dan.

Požar v Farni vasi pri Prevaljah

Dne 14. t. m. okoli 11. ure so opazili ljudje na strehi stanovanjske hiše posestnika g. Matije Paušerja (po domače Čuk) plamene, ki pa so hipoma objeli vso poslopje. Doma je bila samo žena g. Paušerja, ki ogenj ni bila prej opazila. Kmalu je bilo na licu mesta domače gasilno društvo z motorno brizgalno in pričelo uspešno vršiti reševalna dela. V trenotku največje potrebe pa je prišlo na pomoč tudi guštanjsko gasilno društvo, kateremu gre vse priznanje in zahvala za pripravljenost, ki jim je vedno lastna. Med reševalci gre posebna hvala še tudi g. Franju Kuncu, fotografu v Ljubljani, Wolfova ul. 6, ki je prišel slučajno ravno takrat z vlakom na Prevalje in se lotil z vso požrtvovalnostjo reševalnega dela. Gasilcem je uspelo požar lokalizirati; tako je zgorelo samo stanovanjsko poslopje. Škoda je delno krita z zavarovalnino.

Drzna tatvina ob severni meji

Marenberg, 14. julija.

Naši kraji ob meji so zelo mirni, o tatvinah posebno po dolini skoro ni slišati. Dne 1. julija popoldne pa se je zgodila drzna tatvina pri posestniku Orliču Juriju, p. d. Šujku, pri Sv. Treh Kraljih v občini Gornja Vižinga. Ta posestnik ima hišo kakor tudi gospodarsko poslopje ob državni meji, zato se je tudi takoj sumilo, da je tat najbrže z one strani ali je vsaj po storjenem dejanju pobegnil preko meje.

Omenjenega dne, ko se je tatvina izvršila, so odšli vsi domači na delo ter so hišo kakor običajno zaklenili. Ko pa so prišli po storjenem delu domov, je bilo v hišo vlomljeno. Neznani storilec je odnesel 2200 Din v denarju, nekaj avstrijskih šilingov, srebrno uro z verižijo ter še nekaj drugih malenkosti. Tako, da znaša škoda okoli 3000 Din.

Ker je prebivalstvo kakor tudi oblasti sumilo, da je storilec pobegnil preko meje v Avstrijo, so takoj obvestili avstrijske varnostne oblasti o tatvini, ki so krivca slednjič tudi izsledile v osebi nekega Kogelnika Karola iz Svetega Antona na Pohorju, stanujočega sedaj v Avstriji, ki je brezposeln rudar. Pri njem so našli še nekaj denarja, ostalo pa je že potrošil.

Treba bo posebne pažnje ob meji, ker je storilec, ki pobegnejo navadno v Avstrijo, težko izslediti. Prebivalstvo pa naj vsako tatvino takoj javi oblasti.

Žice s 35.000 volti se je dotaknila

Električni tok jo je skoro ubil -- Hude poškodbe je stara mati »zagovorila«

Hrastnik, 15. julija.

V Praprotnem nad Hrastnikom je splezala v nedeljo popoldne na visok železen drog falske električne napeljave sedemletna učenka osnovne šole Danica Senica. Ko se je doteknila žice s 35.000 volti napetosti, jo je vrglo v dolgem loku z droga; priletela je k sreči v travo in ne na betoniran podstavek, kjer bi se gotovo še znatno bolj poškodovala.

Neka deklica, ki je nesrečo videla, je obvestila Daničino staro mater, ki je hitela po njo ter jo odnesla domov. Deklica je dobila močne opekline po roki in na boku, poškodovano ima roko tudi vsled padca in gotovo je dobila tudi notranje poškodbe, ter ne more užitai ničesar, razen mleka. Mati ponesrečene deklice je v Ljubljani v službi, in baš te dni bi jo morala pripeljati stara mati tja na počitnice. Umevno, da je bila stara v nemalih skrbeh zaradi nesreče, pa je hotela rane in bolečine pozdraviti na hitrejši način, kakor to razumejo zdravniki: »zagovorila« jih je. Ker pa so postajale bolečine hujše, in je došlo pismo od matere, ki o nesreči seved še ničesar ne ve, da mora biti otrok v sredo že v Ljubljani, je nastopila stara mati danes to težko pot. Gotovo bo izročila mati deklico takoj v bolnico, zato je upanje, da bo ostala revica pri življenju.

Hiša in kovačnica pogoreli do tal

Velik požar na Savi pri Litiji -- Požrtvovalni gasilci so obvarovali nesreče bližnja poslopja

Sava pri Litiji, 15. julija.

Pred kratkim smo poročali o dveh požarih pod Sv. Goro; včeraj pa je izbruhnil zopet nov požar. Pri posestniku in kovaču Jožetu Vrankarju so šli včeraj precej zgodaj spati. Davi ob 2. pa je njegova žena nenadoma začula prasketanje. V tistem hipu pa je že tudi obenem s tamošnjqim kretničarjem opazila, da gori njihova hiša. Z gospodarjem sta skušala rešiti oz. gasiti, kolikor je bilo mogoče, obenem sta pa obvestila litijsko gasilstvo, ki je prihitelo na pomoč z novim motornim avtom v pičlih 10 minutah. Vsekakor za 7 km oddaljeno vas Savo dovolj hitro.

Gašenje pa je bilo otežkočeno, ker je posestnik v svojo nesrečo napeljal vso vodo, ki teče sicer mimo hiše, na bližnji travnik. Zato so gasilci pod vodstvom g. Koprivnikarja in g. Dobrovca napeljali vodo iz Save. V nevarnosti je bila tudi v bližini nahajajoča se gostilna Drnovšek, ki so jo pa gasilci z neprestanim škropljenjem obvarovali požara.

Skupna škoda znaša okrog 40.000 Din. Posestniku in kovaču je pogorelo vse s kovačnico vred. Od hiše je ostalo le golo zidovje. Pohvaliti moramo naše vrle gasilce, ki so se tako trudili pri gašenju, posebno če pomislimo, da so prejšnji večer škropili našo cesto do 11. ure ponoči, in še nato spravljali orodje do polnoči.

Kakor vidimo iz vseh teh požarov, je naše gasilstvo res požrtvovalno. Nujno pa je tudi potreba, da si postavi svoj nov gasilski dom, ker stari že davno ne zadošča več. Zato priredi gasilsko društvo v nedeljo 19. t. m. na Brdajsovem vrtu v Litiji veliko gasilsko veselico. Ker je čisti dobiček namenjen novemu domu, se vsi vljudno vabijo.

Roparski napad

Ropar, ki mu je slaba predla

Vitanje, 15. julija.

Dne 14. t. m. v jutro se je peljal posestnik France Kovše, p. d. Petre, iz Pake s svojim enovprežnim vozom v Konjice. Ko je dospel v bližino premogokopa Polajne pri Stranicah, je stopil iz gozdička, ki se tamkaj nahaja, neki tujec pred njega, oborožen z dolgim nožem v roki ter zahteval denar ali pa bo smrt. Kovše mu je odgovoril, da mu raje da denar, je posegel urno v svoj žep, iz katerega je izvlekel svoj nož ter zadal ž njim napadalcu močan vbodljaj v lice. Ropar se je tega prestrašil ter urno zbežal nazaj v gozd, kamor ga je Kovše tudi zasledoval, a brez uspeha. Ropar je bil po izjavi Kovšeta kakih 40 let star, oblečen v sivo obleko ter imel na glavi lovski klobuk. Zasleduje ga orožništvo iz Vitanja, kateremu je javil Kovše še isti dan roparski napad.

Mala Nedelja

V osrčju naše panonske zemlje, v zgodovinsko znameniti in prirodno romantični Mali Nedelji bo imelo domače prostovoljno gasilno društvo v nedeljo 19. julija t. l. prireditev, na kateri bo sodelovalo ljutomersko gasilno društvo. To bo imelo ob 15. uri na šoli svoje velike gasilske vaje ob zvokih izborne domače godbe. Zatem je v »Društvenem domu« akademija. Govoril bo agilni načelnik ljutomerske gasilske župe g. Kuharič o pomenu gasilstva v službi naroda in države. Sledilo bo petje, godba in igra »Gasilec Anže«. Končno bo v dvorani prosta zabava s plesom. Ta nedeljska prireditev je nekaka manifestacija društva vseh slojev človeške družbe, ki je ukoreninjena v bratski ljubezni do bližnjega v nesreči. Uverjeni smo, da bodo zadovoljni vsi, ki si bodo izbrali ta dan za izlet k Mali Nedelji in imajo smisel z romantiko lepih krajev ter so prijatelji prleške gostoljubnosti in ljubitelji lepe pesmi. Med Prleki je lüštno!

Slovenske Konjice

Osebna vest. Začasno je premeščen od tukajšnjega sodišča sodnik g. Šmalc k sodišču v Preko blizu Zadra.

Sokolski pešizlet bo v nedeljo 19. julija na Kebelj pri Oplotnici. Bratje in sestre, udeležite se v čim večjem številu obiska naše najmarljivejše čete na Keblju.

Žrtev šmarnice je postal 48letni posestnik v Zbelovski gori Bračič Jurij. V nekem vinotoču je popil 3 slatinske steklenice šmarnice ter so ga nezavestnega prepeljali v tukajšnjo bolnico, kjer je po treh dnevih umrl. Ker je obstojal sum, da bi nastopila smrt zaradi drugih poškodb, je tukajšnje sodišče odredilo obdukcijo, ki je pa dokazala, da je umrl zaradi oslabljenja srca, k čimer je vsekakor pripomogla stupena šmarnica.

Tatvina kolesa. V nedeljo dopoldne je ukradel neznani zlikovec sredi trga izpred trafike gospodu Peindl Karolu, uradniku tvrdke Laurih 1200 Din vredno kolo znamke Glorija. Stopil je le za trenutek v vežo, a je med tem kolo že izginilo.

Veliko tombolo s prav lepimi dobitki priredi tukajšnje Sokolsko društvo v nedeljo 9. avgusta. Tablice se dobe v trgovini g. Zoré in trafiki g. Verhovšek. Razen tega se bodo prodajale tudi po drugih trgovinah v okolici Konjic.

Vitanje

Živinski in kramarski sejem bo v Vitanju 20. t. m.

Važen sklep. Naš občinski odbor je v svoji seji dne 11. t. m. sklenil, da se pridruži zmislu agrarne reforme razlastitve velepo[illegible], ki pridejo v poštev in bo v ta namen zbiral kapital, ki je potreben za nakup razlaščenee zemlje.

Ustanavljajte pašniške in gozdne zadruge

Zveza slov. agr. interesentov je poslala na vse zaupnike tam, kjer leže veleposestniški gozdovi, ki prihajajo v poštev za razdelitev po § 24. zakona o likvidaciji agrarne reforme, pravila in tiskovine za ustanovitev pašniških in gozdnih zadrug. Pozivamo vse agrarne interesente, da pristopijo nemudoma k ustanovitvi, kjer še niso, in da se ravnajo natančno po naših navodilih. Naj vas to nič ne moti, če vlagajo tudi občine prošnje za gozdove. Kajti tudi one so lahko prosilke za svoje potrebe. Agrarni interesenti pa morajo v svojo skupnost in svojo zadrugo.

Določba § 24. sedanjega zakona o likvidaciji agrarne reforme ni v bistvu nič drugega, kakor je določba, ki jo določa **zakon o nakazovanju kuriva in stavbenega lesa v veleposestniških gozdovhi interesentom agrarne reforme v Sloveniji iz leta 1922. U. l. št. 123 od 29. nov. 1922.**

§ 1. tega zakona odreja, **da imajo pravico do kuriva in stavbenega lesa iz veleposestniških gozdov interesenti agrarne reforme, ubožni poljedelci in ostali kmetje, ki so navedeni v izkazu interesentov agr. reforme pod kategorijami A B in C ter prebivajo v okolišu gozdnega veleposestva.**

Novi zakon te pravice razširja še na pašnjo, les za domačo industrijo in obrt ter za druge gospodarske potrebe agrarnih interesentov in kar je glavno, določa, da se bodo veleposestniški pašniki in gozdovi tudi razlastili.

Iz navedenega paragrafa sledi, da se bodo gozdovi razlastili prvenstveno za agrarne interesente, ti pa so dolžni stopiti skupaj in se organizirati, da bodo o svojih pravicah sami odločali.

Agrarni interesenti na delo, rok je kratek Do 26. t. m. morajo biti vse prošnje na kr. banski upravi.

Zveza slovenskih agrarnih interesentov.

Radio

Ljubljana, četrtek, 16. julija. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.30 Salonski kvintet. 19.30 Dr. Ulaga: Gimnastična ura. 20.00 Dr. Campa: Časnik in časnikarstvo. 20.30 Violinski koncert g. Rupla. 21.30 Ameriške pesmi, poje g. Banovec, pri klavirju g. Šivic. 20.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, petek, 17. julija. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.30 Salonski kvintet 19.30 Gdč. C. Krekova: Gospodinjska ura. 20.00 Vremenska napoved. 20.30 Prenos iz Beograda. 21.30 Časovna napoved, dnevne vesti, sport. 22.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, četrtek, 16. julija. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 68.30 Novice. 20.30 Ljubljana. 22.30 Novice. 22.40 Lahka večerna glasba.

Beograd, četrtek, 16. julija. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 19.00 Ciganska glasba. 20.00 Zdravstvo. 20.30 Ljubljana. 22.30 Novice. 22.50 Večerni koncert Radio orkestra.

Beograd, petek, 17. julija. 11.30 Plošče. 12.45 Plošče. 13.30 Novice. 19.00 Večerni koncert Radio orkestra. 19.30 Vokalni koncert. 20.00 Sport v poletju. 20.30 Komorna glasba. 21.10 Vokalni koncert. 21.40 Radio orkester. 22.30 Novice. 22.50 Jazz glasba.

Praga, četrtek, 16 julija. 11.30 Plošče. 12.30 Bratislava. 14.30 Brno. 17.10 Plošče. 19.05 Ruske romance. 19.25 Komedija. 21.00 Violincello. 21.30 Brno. 22.10 Prenos iz kino.

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek

Tovarna motvoza in vrvarna Grosuplje pri Ljubljani.

Zahtevajte vzorce in cenike brezplačno

Mlečne pijače

Mlečne pijače so naši širši javnosti še vedno premalo znane, čeprav bi moralo mleko ravno poleti igrati važno ulogo proti žeji. Ne samo, da je mleko dobra osvežujoča pijača, marveč je zajedno tudi popolno hranivo, ki stopi do veljave baš tedaj, ko zaradi vročine apetit navadno poneha. Koliko tožijo matere poleti, da deca hujša, ker radi vročine ne more jesti. Kje torej boljšega, pripravnejšega hraniva, kot je ravno mleko, ki nadomešča drugo hrano.

Pod besedo mlečne pijače razumemo pijače napravljene iz mleka z gotovimi primeski ali pa one, ki nastanejo vsled kvašenja ali kisanja. Pijače, ki jih pripravljamo s pomočjo čistih glivic, delimo v dve, lahko pa tudi tri skupine. Proces mlečnega kipenja je lahko dvojen, in sicer spreminjanje mlečnega sladkorja v mlečno kislino in proces, po katerem se poleg kisline ustvarja tudi gotova količina alkohola. Poleg razkrajanja mlečnega sladkorja se v gotovi meri razkraja tudi beljakovina in tolšča.

Naj naštejem samo imena pijač, ki pridejo v poštev v sedanjem času in sicer v prvi skupini: kislo mleko, yoghurt, teatte in lange wei. Bodi omenjeno, da se prišteva jogurt v podskupino prve skupine, ker v njem delujejo že bacterium bugaricum, ki v prejšnjih ni zastopana. Te vrste pijače so razširjene v Evropi, jogurt pa je doma tudi dalje v toplejših krajih. V drugo skupino stavimo kefir, kumis in omeire. Pri tej skupini se producira v kvašenju mleka tudi alkohol. Prvi dve pijači sta doma v Kavkazu, zadnja pa v Afriki.

Našemu ljudstvu so vse tu naštete pijače izvzemši kislo mleko še precej nepoznane in uvaževane kot nekakšne drage specijalitete. Kislo mleko je izborna pijača, mora pa biti res dobro pripravljeno, sicer več škoduje, ko koristi. Dobro kislo mleko mora biti belo, porcelanaste barve, strjeno, tako da se reže z žlic v kose, ne da bi se pri tem razlivalo. Dalje ne sme vsebovati kosmičev v obliki zrnec, ne pene ali mehurčkov. Okus dobrega kislega mleka mora biti prijetno kiselkast, aromatičen. Slabo kislo mleko je redko, drobljivo, izločuje mnogo sirutke, se peni, njegov okus je neprijetno sladkast, mleko diši navadno po hlevu.

Priprava kislega mleka je zelo enostavna, paziti je samo na snago. Sveže mleko pasteriziramo (ogrejemo) na 63° C v pol ure ali pa na 85—90° C v nekaj minutah; sedaj ga shladimo na 15—18° C; pozimi na 25° C in cepimo s čisto mlečno kulturo. Cepiva se vzame 1%, op priliki nekaj kapljic na skledico (pol litra). Nalite posodice z mlekom postavimo na čisto mesto, kjer je zrak čist in toplota okolu 20° C. V času 12—24 ur je mleko popolnoma strjeno. Danci postavijo tako mleko pred uživanjem še nekaj časa na led, nato ga potrosijo z nekakim krušnim zdrobom (nariban črn oster kruh), vrhu tega še s sladkorjem. To je južina ali povečirk, ki odtehta vse naše cikorije in šabese.

F. Pavlica.

Gospodarske vesti

× **Izvoz našega žita.** Na sestanku žitarske zadruge v Brodu na Savi so te dni ugotovili, da je žito v glavnem že požeto, da se je zakon o zunanji trgovini že uvedel, čeprav nenadoma, vendar še pravočasno, da pa se v novem položaju še vedno niso znašli, dasi je že prišel čas, ko bi bilo treba pričeti že s samo prodajo. Iz Beograda pa so sporočili, da banske uprave že dovršujejo uredbe o organizaciji žitnih nabav in o žitnih centrih. Pri tem jim pomagajo gospodarske ustanove. Istočasno pa je zavod za pospeševanje zunanje trgovine objavil, da je privilegirana izvozna družba po njegovem posredovanju prodala od letošnje žetve 5000 vagonov pšenice, ki jo je na račun češkoslovaške države prevzela zadružna centrala v Pragi. Pri prodaji so dosegli zelo povoljno ceno. Kakor kaže že ta primer, se je torej naša letošnja izvozna kampanja pričela z dobrimi pogodbami. Sicer pa je tudi naša pšenica izredno dobre kakovosti.

× **Izvoz naših orehov.** Orehi bodo letos v naši državi dali obilen in dober sad. V inozemstvu — posebej v Berlinu — so se že pričeli zanimati za naše orehe. Naši trgovci so raznim inozemskim interesentom že poslali vzorce in vse kaže, da bodo slednji pokupili velik del tega našega blaga.

× **Poljedelska razstava v Subotici.** Za letošnjo poljedelsko razstavo v Subotici, ki bo trajala od 14. do 18. avgusta in ki jo organizira kmetska zadruga s pomočjo banovine in kmetijskega ministrstva, se pripravljajo na vso moč. Razstava bo obsegala več oddelkov: vinogradniški, žitni, perutninski in živinorejski. V zadnjem bodo razstavili v prvi vrsti konje.

× **Češkoslovaški avtomobilski trust.** Avtomobilske tvornice Češkomoravska-Kolben-Danek (znamke »Praga«), Škoda in Tatra bodo ustanovile posebno delniško družbo, ki bo prevzela vso njihovo avtomobilsko produkcijo. Omenjene tvornice izdelujejo 93% vseh češkoslovaških avtomobilov. V letu 1930 so izdelale 13.355 avtomobilov. Naloga nove družbe bo, da racionalizira avtomobilsko produkcijo v Češkoslovaški. To združitev smatrajo kot prvi korak h koncentraciji vse češkoslovaške strojne industrije.

× **Bančno gospodarstvo v Italiji.** Lani je italijanska vlada sestavila iz vrst zastopnikov italijanske banke strokovno komisijo, ki je imela nalogo pregledati delovanje italijanskih denarnih zavodov, zavreti bančno inflacijo in izvesti na obsežni podlagi koncentracijo vsega italijanskega bančnega gospodarstva. V svojem letnem poročilu je komisija objavila, da je posredovala za ukinitev 120 manjših in srednjih zavodov in za fuzijo 35 drugih z večjimi bankami. Od 85 prošenj za ustanovitev novih bančnih podjetij, je le eno potrdila. V Italiji je sedaj 200 hranilnic, 375 bank in 2387 poljedelskih zadružnih denarnih zavodov, skupno torej 2962 denarnih zavodov.

Dobave

Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 6. avgusta t. l. ponudbe glede dobave orodja in kemikalij za analizo jamskih plinov.

II. Pomorska obalska komanda Boka Kotorska sprejema do 6. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg pšeničnega zdroba, 1000 kd leče, 150 kg paprike, 500 kg konzerviranega sočivja in 300 kg suhega sočivja.

Dne 5. avgusta t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Subotici ofertalna licitacija glede dobave 320.000 kg porland-cementa. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled).

Dne 4. avgusta t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 6810 kg raznih suhih barv, 310 kg emajl-barve, 4000 kg firneža, 200 kg sikativa, 400 kg terpentinovega olja, 100 kg kopallaka, 4000 kg karbolineja, 3000 kg katrana, 300 kg denaturiranega špirita, 1400 kg steklarskega in mizarskega kleja, 1100 kg krede in 500 kg mavca. — (Oglas je na vpogled v pisarni bornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku).

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 23. julija t. l. ponudbe glede dobave 5 kub. metrov bukovega lesa, 1 kadi in 1 peči za kopalnice in 20 plošč železne pločevine.

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 6. avgusta t. l. ponudbe glede dobave tropolnih avtomatičnih sklopk.

Gradsko poglavarstvo v Tuzli sprejema do 10. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 650 komadov vodomerov; do 12. avgusta t. l. pa glede dobave železnega materijala.

Dne 7. avgusta t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave 5000 kg karbida. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Direkcija državnih rudarskih preduzeća v Sarajevu sprejema do 11. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 1 tovornega avtomobila; do 12. avgusta t. l. pa glede dobave 50 jamskih vozičkov.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 12. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 2500 kg masti.

Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 11. avgusta t. l. pri Komandi pomorskega arsenala v Tivtu glede dobave pločevine, železa, železnih zakovic, vijakov, cevi in raznih kovin.

Dne 8. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave in montaže signalno-varnostne naprave; pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu pa glede dobave eternita.

Dne 11. avgusta t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave pločevine, žice, žičnikov, vijakov, zakovic, spajalnega kositra itd. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Borzna poročila

dne 15. julija 1931.

Devize

Ljubljana, 15. julija. Amsterdam 2277·12 do 2283·96, Bruselj 788·55—790·91, Budimpešta 986·99—989·95, Curih 1096·35—1099·65, Dunaj 795·75—796·15, London 274·19—275·01, Newyork 5636·51—5653·51, Pariz 221·74—222·40, Praga 167·24—167·74, Trst 295·35—296·25.

Zagreb, 15. jul. Amsterdam 2277·12—2283·96, Dunaj 793·75—796·15, Bruselj 788·55—790·91, Budimpešta 986·99—989·95, London 274·19—275·01, Milan 295·35—296·25, Newyork kabel 5647·51 do 5664·51, Newyork ček 5636·51—5653·51, Pariz 221·74—222·40, Praga 167·24—167·74, Curih 1096·35—1099·65.

Beograd, 15. julija. Amsterdam 2277·12 do 2283·12, Bruselj 788·55—790·55, Budimpešta 986·99—989·99, Bukarešta 33·14—33·64, Dunaj 793·75—796·25, London 274·19—274·99, Milan 295·35—297·35, Newyork 5636·51—5656·51, Pariz 220·40—222·40, Praga 167·24—168·04, Curih 1096·35—1099·35.

Dunaj, 15. jul. Amsterdam 287, Atene 9·2175, Beograd 12·54, Bruselj 99·40, Bukarešta 4·21, London 34·545, Madrid 67, Milan 37·215, Newyork 711·20, Pariz 27·98, Praga 21·0637, Sofija 5·14, Stockholm 190·60, Kopenhagen 190·10, Varšava 79·49, Zürich 138·45.

Curih, 15. julija. Beograd 9·0950, Pariz 20·21, London 25·0050, Newyork 515, Bruselj 71·8750, Milan 26·94, Madrid 49·10, Amsterdam 207·65, Dunaj 72·3550, Stockholm 137·9750, Oslo 137·75, Kopenhagen 137·75, Sofija 3·73, Praga 15·2550, Varšava 57·70, Budimpešta 90·0250, Atene 6·67, Carigrad 2·44, Bukarešta 3·0650, Helsingfors 12·95.

Vrednostni papirji

Ljubljana, 15. julija. Na tukajšnjem tržišču nič sprememb.

Zagreb, 15. julija. Državni papirji: 7% inv. pos. 84 d., 4% gr. obv. 45, 7% Bler 79 do 79·50, 8% Bler 88·75—90, 7% pos. hip. b. 79 do 80, 6% begl. obv. 58·50—62, vojna škoda ar. 367—370, kasa 370 bl., ult. dec. 370—371. — Banke: Hrvatska 50—50, Praštediona 957·50 do 965, Jugoslovanska Union 157—158, Jugo 67—68, Srpska 190—191, Ljubljanska kreditna 120 d., Zemaljska 120—122. — Industrija: Nar. šumska 25 d., Šečerana Osijek 220—230, Trboveljska 250—255, Slavonija 200 d., Vevče 120, Guttmann 107·50—120, Danica 65—70, Drava 235 d., Isis 46 bl.

Beograd, 15. julija. 7% pos. hip. b. 79·50, 6% begl. obv. 58—62, vojna škoda pr. 367—370.

Dunaj, 15. julija. Bankverein 14·60, Dunav-Sava-Adria 12·90, Prioritete 93·75, Trbovlje 27·80, Leykam 2.

Notacije naših državnih papirjev v inozemstvu

London, 15. julija. 7% Blaire 77—79.

Newyork, 15. julija. 8% Blaire 87—90, 7% Blaire 77—79, 7% pos. hip. b. 76·25—79.

Žito

Ljubljana, 15. julija. Tendenca: stalna, brez prometa.

Novi Sad, 15. julija. Koruza: bačka 102·50 do 105, bačka ok. Sombor 105—107·50, sremska, ok. Indjija 102·50—105, sremska ok. Šid 105—107·50. Tendenca: za koruzo čvrsta, za ostalo nespremenjena. Promet: 5 vagonov pšenice, 8 vagonov koruze, 9 vagonov moke. Vse ostalo nespremenjeno.

Les

Ljubljana, 15. julija. Tendenca: stalna, brez prometa.

Razširjajte Jugoslovana!

Sport

Ponovno »mojster z morja«

Nismo še pozabili. Kar nam je Hajduk nudil preteklo nedeljo, predstavljalo višek letošnje bogate sezone. V taki dovršenosti nismo že več let videli nogometa. Hajdukovci ne samo, da so izpolnili vsa pričakovanja, oni so daleč prekosili vse. Kdor je videl »mojstra z morja« preteklo nedljo na delu, bo tudi v nedeljo prihitel, da z nova občuduje njegovo klasično igro.

Zopet bomo videli Hajduka — to pot v tekmi z Ilirijo, klubom, kateremu je zadejal v Splitu rekorden poraz. Zopet bomo občudovali filigransko kombinacijo izvrstne napadalne formacije.

Iliriji po splošni sodbi ne dajejo nikakih šans — Hajduki so zaigrali proti Primorju preveč dobro. Navzlic sijajni igri Hajduk ni neranljiv. Njegova poraza v Zagrebu govorita dovolj. Zakaj ne bi bilo tudi v Ljubljani kaj takega mogoče. Ilirija ne more nič izgubiti — saj je pač na zadnjem mestu — dobiti pa more vse. Časten uspeh proti Hajduku bi pomenil za Ilirijo velikansko rehabilitacijo. Vsi prejšnji neuspehi bi bili pozabljeni — naš nogomet bi znatno pridobil na renomeju.

Na kak način bi bilo mogoče poraziti Hajduka? Na to vprašanje bomo skušali odgovoriti v naslednjih številkah.

Državno prvenstvo prihodnjo nedeljo

Prihodnjo nedljo je na sporedu 9 liginih tekem. Odločitev se počasi bliža. Za ožji krog tekmovanja za državno prvenstvo so se polagoma izcimili klubi, ki so od vsega početka veljali za favorite. Borba kljub temu še ni odločena, marsikomu lahko še v zadnjem trenotku spodrsne.

V Ljubljani bomo zopet gledali Hajduka. Po krasni nedeljski igri je vsekakor velik favorit in bo Ilirija težko uspela. V nogometu je vse mogoče. Hajdukovo moštvo bo do nedelje ostalo na Bledu.

Primorje potuje v Zagreb. Tu bo naletel na nasprotnika, ki ima v tej tekmi zadnjo šanso, da si zasigura eno izmed treh prvih mest. Concordia je doživela dva zaporedna poraza in se bo skušala rehabilitirati.

Beograd bo imel lokalno tekmo Jugoslavija—Soko. Večje šanse so pač na strani Jugoslavije.

V Sarajevu bo lokalni derby med Saškom in Slavijo. Izid negotov.

BSK bo šel v Skoplje po dve točki. Boj bo sicer težak, toda Beogradčani so tehnično mnogo boljši.

V Vel. Bečkereku se najbrže Obiliću ne bo posrečilo isto kot Vojvodini. Mačva ba skoro gotovo zmagala.

Vojvodina igra doma s PSK — dve točki sta ji zasigurani.

Osješka Slavija ima v gostih Bačko. Ako Bačka izgubi, nima več šanse za prvo mesto. Borba bo ostra.

Drugi osješki klub Gradjanski potuje v Subotico, kjer s e bo srečal s Sandom. Izid je negotov.

Meeting na Sušaku

Uspehi obeh ljubljanskih udeležencev na velikem plavalnem meetingu na Sušaku, Lampretove in Wilfana, so mogočno odjeknili po vsi državi. Vsi časopisi posvečajo prireditvi daljše članke naglašujoč, da je mladina prekosila seniorje in da je naš plavalni sport na najboljši poti, da doseže mednarodno višino. Čas Lampretove na 00 m prosto je najboljši, kar se jih je zadnja leta doseglo v Jugoslaviji. Pred leti je dosegla Rojetova sicer 1:17·1, kar je za desetinko sekunde boljše od časa Lampretove, vendar je treba upoštevati, da je Rojetova dosegla ta rezultat kot seniorka, dočim je Lampretova še juniorka. Dve leti jo še ločijo do seniorske dobe — do takrat bo še bolj napredovala.

Wilfan se je od lani znatno zboljšal. Zimski trening v zimskem bazenu Ilirije mu je mnogo koristil. Na 100 m sicer še ni dosegeel najboljših časov Senjanovića, vendar ni daleč ko jih bo prekosil. Saj smo šele v začetku sezone — že podsavezno in kasneje državno prvenstvo more prinesti daleko boljše čase. Na 200 m je Wilfanov čas 2:28 mednarodno dober, enako na 100 m hrbtno. V hrbtnem stilu v Jugoslaviji sploh nima nobeneega nevarnega konkurenta.

Sport po svetu

Nov plavalni talent se je pojavil v Budimpešti. Je to junior Nanassy, ki je v nedeljo plaval na 100 m prosto 1:02·6. Na istem meetingu je plavala znana madjarska rekorderka Lenkey na 1000 m prosto 1:13·2, dr. Barany je dosegeel 59·8 na 100 m.

Morski vrag

eden najlepših romanov svetovno znanega ameriškega pisatelja Jacka Londona, se dobi za nizko ceno Din 20·—, vezan izvod Din 30·—. Naroča se pri upravi »Jugoslovana«, Ljubljana, Gradišče št. 4.

Kavarna
Restavracija
Klet
„Zvezda“
Dnevno koncert
lastnik Fr. in Roza Krapeš, vulgo „Ziveli“
Ljubljana
762

Telefon 2059
Premog
suha drva
Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Zakon o uradnikih
(U. Z.) Nujno potreben vsakemu državnemu uradniku, dobite v upravi „Jugoslovana“, Ljubljana, Gradišče 4. Knjižica obsega 194 strani, od katerih odpade 17 na stvarno kazalo. Cena 18 Din. Za poštnino 1 Din v znamkah. Naročite ga še danes, ker je zaloga majhna.

Nogavice, rokavice, volna in bombaž
najceneje in v veliki izbiri pri
KARL PRELOG
Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg.

Ajdo
za seme najlepšo sivo in črno pri
Sever & Komp.
Ljubljana 1636
Gosposvetska cesta 5

Fotomeyer
Maribor, Gosposka ul. 39. - Vse foto-potrebščine kakor aparati se dajejo na obroke. Izdelava amaterskih slik v 4 urah. 984

Kneginja Zurova
prekrasni ljubavni roman. Cena Din 30·—, v platnu vezan 35·—. Naroča se pri upravi „Jugoslovana“, Ljubljana, Gradišče štev. 4

Priporoča se
naravni domači
malinovec
tvrdke „Malina“
d. z o. z.
Ljubljana VII
Medvedova ulica 4

Splošno kleparstvo, vodovodna instalacija in kritje lesno-cement. streh
J. Košar nasl.
D. Cotič
Ljubljana, Hrenova 7
se cenjenemu občinstvu toplo priporoča. Sodeč po uspehih naših naročnikov upam, da boste tudi Vi zadovoljni. 1476

Kdor
hoče elegantno oblečen biti, naj se zglasi pri
Gombocu
Maribor
Aleksandrova cesta 24

Vrtne zaklopne stole
1579
prodaja pisarna Tribuč na Glincah — tel. 2605

Inteligentna gospodična
z znanjem nemščine gre k otrokom od 2. do 6. ure popoldne. — Naslov v upravi pod šifro „Vzgojiteljica“. 1625

Stavbne nasvete
daje tehnični biro „Tehna“, Ljubljana, Mestni trg 25-I. 507

Makulaturni papir
se poceni proda
Na razpolago večja količina
Naslov pove uprava Jugoslovana

Popotni paberki iz Italije

II.

In za povrh še malo anekdote!

Pred dobrim tednom so pokopali predstojnico karmeličanskega samostana Chambéry, hčerko bivšega zunanjega ministra barona Rudinija — Loti Rudini. Lepa sicilijansak baronesa Loti je bila pred svojim vstopom v samostan najslovitejša lepotica Italije, ki je igrala veliko družabno vlogo v vseh centrih evrop. veledružbe. Mnogo slavljena Loti je z močjo svoje lepote — in pa denarja tudi — uživala vse sladkosti življenja in postala slednjič tudi mnogo oboževana velika ljubezen — Gabriele d'Annunzia. Pripovedujejo, da je lomila moška srca kar tako po vrsti in se slednjič tudi samo bogato — poročila. Ali svet ji ni mogel nuditi ničesar več zanimivega, in po smrti svojega soproga je razdelila svoje premoženje revežem, sama pa je vstopila v red karmeličank pred približno dvajsetimi leti.

Lepa Loti — ki je s svojo lepoto očarjala Italijo in tedanjo visoko družbo evropskih prestolnic vdobi, ko še nismo izbirali te in one »Miss lepote«, je našla svoj mir!

Gospod, ki mi je povedal to resnično zgodbico, je pristavil še, da takih žena danes ni več. Ima tudi prav!

*

Po ulicah v Genovi so nalepljeni plakati fašističnega direktorija, ki v bombastičnih besedah pozivajo meščanstvo k udeležbi na veliki »ceremoniji«, ki jo priredi fašistična skupina »Dalmtinske akcije« za osvoboditev »italijanskih dežela«. — Ta ceremonija se je vršila dne 21. junija. No, kakor vidite se svet še ni pogreznil radi tega in Dalmacija tudi še stoji.

Na misel mi samo hodi, kaj bi storil uradni zastopnik Italije, ako bi — recimo mi v Zagrebu ali Beogradu sklicevali enaka zborovanja!

Za svetovni mir in za ustvaritev mirnega, ako ne prijateljskega sožitja, pa take »ceremonade« niso ravno najboljše sredstvo, zlasti pa je obsojanja vredno, da se nepoučenemu ljudstvu kraljevine prikazuje tuja zemlja kot italijanska posest! Pot resnice bi gotovo k miru največ doprinesla. Ampak ta sredstva »ceremonij« spadajo trenotno v rekvizitorij fašistične politične mobilnosti, ki ne izbira sredstev, da ustvarja ono politično psihozo, ki je potrebna, da mase verujejo v potrebo fašizma in se odvračajo od drugih bolestnih problemov.

*

Bombe... To so vselej čudna zadeva. Pred par dnevi so tu v Genovi eksplodirale samo štiri take bombe, ena v Via Balbo, prav slučajno na oglu Palazza Reale. Posebne škode seveda ni bilo, malo strahu, malo razbitih šip in pa — komentarji! No seveda, nekaj mora vendar biti za spremembo.

Ugibajo vse mogoče. Antifašisti, komunisti..., preiskave, sploh vse, kar se v takem slučaju lahko izvrši in tudi mora izvršiti, da se zadosti zakonu in javnemu redu.

Moj hudomušni znanec pa pravi, da »zlobni jeziki« — no, kje pa teh ni — govore, da so te bombe eksplodirale menda celo kar na povelje fašistov samih. »Saj veste, mi se pritožujemo in godrnjamo nad ogromnimi izdatki milice in drugih fašističnih uslužbencev, ki so tu radi reda in javnega miru. Ako pa še vedno pokajo bombe, potem je vzdrževanje tega aparata vendar le povsem upravičeno!«

Jaz se na to seveda ne spoznam tako, kakor se poznajo sami med seboj! Eden ima gotovo prav!

*

Da so Italijani mojstri v kiparstvu, to nam pričuje pokopališče v Genovi, ki spada, kakor pravijo, med najlepša te vrste na svetu. Ni sicer vse umetnost, vendar pa zasluži to pokopališče občudovanje, na drugi strani pa izpričuje blagostanje prošlosti.

V mestu, v velikem novo grajenem parku je postavljen ogromen nov krasen spomenik zmage in žrtvam svetovne vojne, v obliki slavoloka.

Morda bomo tudi mi kdaj prišli na misel, da postavimo enak spomenik žrtvam svobode, ki bo delal čast Ljubljani in opominjal mlade generacije na prošlost in na dobro osvobojenja. Končno so tudi take stvari potrebne!

*

Po vojni je tudi v Italiji oživelo močno stremljenje po gospodarski osamosvojitvi na vseh poljih, tako tudi v tehniki. Da je šlo pa to stremljenje preko svojih moči, nam nazorno kaže slučaj, ki se je pripetil v italijanskem brodarstvu. Največja italijanska paroplovna družba je sklenila zgradit nov moderen brzoparnik in to iz lastnih sredstev, z lastnimi ljudmi in z domačim materijalom. In res so zgradili ogromen parnik, ki nosi ime »Augustus«. Nesreča pri vsem je samo ta, da ta novozgrajeni parnik kljub vsemu trudu in naporu še do danes ni ploven. In treba bo menda dosti sprememb, ki so baje že izročene neki nemški tehničnoparoplovni družbi. Vsekakor dober nauk za spoznavanje lastnih sposobnosti.

*

Turinski dnevnik »Gazzetta del Popolo« prinaša v svoji številki od 1. julija pod bombastičnim naslovom poročilo svojega dunajskega dopisnika o zagrebškem procesu. Ves dolgi članek je popolnoma stvorjen, neresničen in zlobno tendenčen, tu prikazuje Schleglove morilce kot velike hrvatske patriote in mučenike. — Za nas je jasno, da izhajajo ta poročila, ki so najmanj v sramoto italijanskemu žurnalizmu, iz lažnive dunajske žurnalistične kuhinje lažiemigrantov ala Perčec-Pavelič, tukajšnji svet pa čita to — kljub temu, da nima prave vere v fašistične liste — z razdvojenim mnenjem. Vsekakor tako početje ni na čast oficijelnim krogom kraljevine in zlasti škoduje fašizmu samemu v inozemstvu. Kot neomejen gospodar nad pisavo listov bi moral fašistični direktorij najmanj, kar je v njegovem lastnem interesu — skrbeti za objektivno pisanje listov.

Odlični moj znanec, ki je tudi prinesel list, mi je rekel, da to pač ni vredno razburjanja, ker je potvarjanje glavna hrana fašizma.

Omenjam ta slučaj samo radi dejstva, da tako novinarsko poročanje, kakor ga vrše dunajski časopisni šmrki v italijanskih listih, ne more prinašati boljših prilik in bodočnosti, še manj pa je v okviru dostojnosti.

Končajmo, Rim je še daleč!

M.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

V. No. 597/3. 1986 3—1

Razglas o licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje za popravilo in dopolnitev centralne kurjave v zaporih kr. moške kaznilnice v Mariboru

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo

na dan 4. avgusta 1931. ob enajstih v sobi št. 17 tehničnega oddelka v Ljubljani. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravnih stroškov dobivajo med uradnimi urami pri tehn. odd., soba št. 28.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsote odobrenega proračuna, ki znaša 242.771·10 Din.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razglasni deski tehničnega oddelka.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine
v Ljubljani, dne 13. julija 1931.

*

V. No. 415/43. 1985 3—1

Razglas o licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje za zgradbo vodovoda na Koroški Beli

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo

na dan 22. avgusta 1931. ob enajstih v prostorih odseka za hidrotehniko (tehničnega oddelka v Ljubljani. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravnih stroškov dobivajo med uradnimi urami pri odseku za hidrotehniko, Stari trg 34/II.)

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsote odobrenega proračuna, ki znaša 615.360·— Din.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razglasni deski tehničnega oddelka.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine
v Ljubljani, dne 10. julija 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 164/31—15. 1981

Dražbeni oklic.

Dne 10. avgusta 1931. ob poldevetih bo pri podpisanem sodišču dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Vuzmetinci, vl. št. 25 in 77.

Cenilna vrednost: Din 102.071·05; vrednost pritikline: Din 3.860·—; najmanjši ponudek: Din 68.047·36.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ormožu, odd. II.,
dne 10. julija 1931.

*

E 210/31—8. 1979

Dražbeni oklic.

Dne 17. avgusta 1931. ob devetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 26. dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Boh. Bistrica, vl. št. 45 in 379, in sicer v petih skupinah.

Cenilna vrednost: hiše št. 36 na Boh. Bistrici, 15 zemljiških parcel s solastninsko pravico do zemlj. vložkov št. 163 in 164 kat. obč. Boh. Bistrica ter 2 senikov: 126.576·95 Din; najmanjši ponudek: Din 84.384·60.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Radovljici, odd. II.,
dne 8. julija 1931.

*

E 218/31—8. 1984

Dražbeni oklic.

Dne 26. avgusta 1931. ob desetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Črni vrh, vl. št. 107.

Cenilna vrednost 22.150 Din; najmanjši ponudek 14.766·66 Din. Premičnin in priklin ni.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče na Vrhniki odd. II.,
dne 4. julija 1931.

Vpisi v zadružni register.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih zadrugah:

770. Sedež: **Bučka.**

Dan vpisa: 27. junija 1931.

Besedilo: **Hranilnica in posojilnica v Bučki, reg. zadr. z n. z.**

Izbrisal se je izstopivši načelstveni član Robek Janez, vpisal pa novoizvoljeni član načelstva Peterlin Janez, posestnik v Stritu štev. 24.

Okrožno sodišče v Novem mestu,
dne 27. junija 1931.
Firm. 110/31 — Zadr. II 8/18.

*

771. Sedež: **Raka.**

Dan vpisa: 27. junija 1931.

Besedilo: **Hranilnica in posojilnica na Raki, reg. zadr. z neom. zavezo.**

Izbrisal se je izstopivši načelstveni član Škrjanc Martin, vpisal pa novoizvoljeni načelstveni član Buršič Jožef, posestnik na Raki.

Okrožno sodišče v Novem mestu,
dne 27. junija 1931.
Firm. 48/31 — Zadr. II 72/15.

*

772. Sedež: **Št. Janž.**

Dan vpisa: 27. junija 1931.

Besedilo: **Kmetijsko društvo za Št. Janž in okolico, r. z. z o. z.**

Izbrisal se je načelstveni član Roman Tomaž, vpisal pa novoizvoljeni član načelstva Debevc Janez, posestnik v Hinjah.

Okrožno sodišče v Novem mestu,
dne 27. junija 1931.
Firm. 80/31 — Zadr. II 248/5.

*

773. Sedež: **Št. Vid pri Zatični.**

Dan vpisa: 27. junija 1931.

Besedilo: **Hranilnica in posojilnica v Št. Vidu pri Zatični, reg. zadr. z n. z.**

Izbrisal se je načelstveni član Peče Jožef, vpisal pa novoizvoljeni član načelstva Pevec Ignacij, posestnik v Št. Vidu pri Stični št. 63.

Okrožno sodišče v Novem mestu,
dne 27. junija 1931.
Firm 88/31 — Zadr. I 43/26.

*

774. Sedež: **Metlika.**

Dan vpisa: 27. junija 1931.

Besedilo: **Kmetijsko društvo v Metliki, r. z. z o. z.**

Izbrisala sta se izstopivša načelstvena člana Štefanič Marko in Tome Franc, vpisala pa novoizvoljena člana načelstva Rus Matija, pos. na Dobravicah, in Vukšinič Anton, pos. v Križevski vasi.

Okrožno sodišče v Novem mestu,
dne 27. junija 1931.
Firm. 102/31 — Zadr. I 53/46.

Razglasi raznih uradov in oblastev

No. 4640/1. 1987

Razglas

Štefanu Josipu, sinu Josipa in Ane roj. Ošlovnik, rojenemu 17. januarja 1894 v Prevaljah, zasebnemu uradniku v Šoštanju, je s sodbo sreskega sodišča v Šoštanju Kps 41/31—182 od 21. maja 1931 v smislu § 55 k. z. prepovedano zahajanje v krčme za dobo enega leta. Prepoved stopi v veljavo dne 8. julija 1931. ter traja do 8. julija 1932.

To se objavlja vsled odredbe § 54 uredbe o izvrševanju očuvalnih odredb, »Službene Novine« z dne 23. januarja 1930, št. 17/VI, Ur. 1125/28 ex 1930.

Kdor bi Štefanu Josipu v tej dobi postregel z alkoholnimi pijačami, je kazniv po 268/4 k. z. r. z zaporom do 6 mesecev in v denarju do 5000·— Din.

Sresko načelstvo v Slovenjgradcu,
dne 13. julija 1931.

*

K štev. 1370/31. 1988—3—1

Razpis zdravniške službe.

Glavna bratovska skladnica v Ljubljani razpisuje na podlagi »Pravilnika za opravljanje zdravniške službe pri bratovskih skladnicah« (Službeni list kraljevske banske uprave Dravske banovine štev. 248/40 ex 1930) službo pogodbenega zdravnika pri krajevni bratovski skladnici v Velenju s sedežem v bližnji okolici premogovnika Zabukovca ali Liboje.

V zdravnikov okoliš spadajo občine: Griže, Žalec, Velika Pirešica, Št. Peter v Savinjski dolini in Petrovče, po katerih biva točasno 337 članov premogovnika Zabukovca s 604 rodbinskimi svojci in 80 člani premogovnika Keramične industrije s 100 rodbinskim svojci.

Prejemki zdravnika so pavšalirani z Din 2500·— mesečno in trinajstvo plačo brez vseh drugih dajatev.

Zdravnik bratovske skladnice mora:

1. biti državljan kraljevine Jugoslavije;
2. govoriti in pisati srbsko-hrvatski-slovenski jezik;
3. biti doktor vsega zdravilstva in imeti diplomo fakultete kraljevine Jugoslavije ali diplomo tuje fakultete, nostrificirano na eni izmed domačih medicinskih fakultet, ali je že dosegel to pravico;
4. med temi zdravniki se sprejme v prvi vrsti zdravnik z dokazanimi sposobnostimi za malo in srednjo kirurgijo, kakor tudi za porode z ginekologijo;
5. odslužiti po zakonu predpisani bolnični staž, imeti pravico privatne prakse in biti vpisan v imenik zdravniške zbornice;
6. biti telesno in duševno zdrav;
7. imeti uravnano vojno obvezo in pri sprejemu v službo ne sme biti starejši od 45 let.
8. imeti pravico do ekspedicije zdravil s predpisano lekarniško prakso.

Natančnejše informacije se dobe pri krajevni bratovski skladnici v Velenju.

Nastop službe **je 1. oktobra 1931.**

Lastnoročno pisane ponudbe sprejema krajevna bratovska skladnica v Velenju do 30. avgusta 1931.

Glavna bratovska skladnica v Ljubljani,
dne 13. julija 1931.

*

Št. 19.335—1931—II. 1962—3—2

Natečaj

za vpis v Šolo za zdravstvene pomočnike.

Šola narodnega zdravja v Zagrebu razpisuje na podlagi zakona o strokovnih šolah za pomožno osobje v socijalni in zdravstveni službi z dne 13. novembra 1930 natečaj za sprejem učencev v Šolo za zdravstvene pomočnike.

Namen te šole je, da usposobi pomožno strokovno osobje za delo pri pobijanju nalezljivih bolezni in za nadzorstvo nad življenjskimi potrebščinami.

Po dovršitvi te šole se učenci lahko namestijo kot dezinfektorji ali tržni nadzorniki v higijenski ali javni zdravstveni službi po predpisih zakona o uradnikih.

V šolo se sprejemajo učenci z najmanj štirimi, z uspehom dovršenimi razredi srednje ali meščanske šole, ki niso mlajši od 18 in ne starejši od 28 let. Pouk v šoli traja 12 mesecev in se prične dne 1. septembra 1931.

Prošnje, po predpisih kolkovane in opremljene s krstnim listom, domovinskim listom, šolskim izpričevalom, zdravniškim izpričevalom o vedenju, je treba poslati najkesneje do **1. avgusta 1931** na Šolo narodnega zdravja v Zagrebu, Mirogojska cesta 4, kjer se lahko dobe tudi vse detajlne informacije o šoli.

Pristojbina za vpis znaša Din 100'—.

Šola narodnega zdravja v Zagrebu,
dne 2. julija 1931.

Razne objave

1978

Objava.

Po sklepu občnega zbora z dne 10. julija 1931 se bo izplačevala dividenda za leto 1930 na delnice »Narodne tiskarne«, d. d., v Ljubljani, od 1. novembra 1931. dalje pri tiskarnični blagajni, in sicer na vsako delnico po 10 dinarjev.

V Ljubljani, dne 14. julija 1931.

Upravni odbor »Narodne tiskarne«, d. d.

*

Štev. 1279. 1980—3—1

Poziv upnikom.

Brodska zadruga pri Sv. Martinu pod Vurbergom, r. z. z o. z. v likvidaciji, poziva po §-u 40. zadr. zak. vse upnike, da priglase v teku pol leta svoje terjatve.

Zadruga se je po sklepu občnega zbora z dne 19. aprila 1931. razdružila in prešla v likvidacijo.

Likvidatorji.

*

1965

Razid društva.

Ker »Javna ljudska knjižica« v Sv. Marjeti pri Rim. toplicah nima pogojev za nadaljnji obstoj, se je sklenilo, da se društvo razpusti.

Drago Majer, s. r.,
bivši tajnik.

P. Ripson: 15

Marsove skrivnosti

(Roman.)

— To so fakirji, ki so se prostovoljno udali raznim mukam in preizkušnjam, da zadostijo bogovom. Poglejte na primer tega-le, ki je storil obljubo, da ne bo nikoli v svojem življenju govoril. Sešil si je ustnice in pustil ob strani samo čisto majhno luknjo, skozi katero si vliva v usta le redko riževo juho potom cevi. Oni tam si je z žeblji pribil ušesa na drevesno deblo. Že več let stoji tu. Drevo je zrastlo in deblo se je razširilo ter mu raztegnilo uhlje tako, da je podoben netopirju. Tale si je že pred leti zvezal roke z žico tako, da so mu slednjič nohti ene roke zrastli skozi meso druge in jih ne more več deti narazen.

Robert ni ničesar odgovoril. Zdelo se mu je, da ga tlači mora.

Strahovito suh fakir je stal na nekem stebru nepremično. Ni se prav nič ganil, kot bi bil mrtev. Brada mu je segala do kolen in v laseh njegove glave so gnezdili tiči Majhni martinčki zlatozelene barve so mu lezli po suhih berdih in mu skakali med prsti nog.

Ko sta šla dalje, sta videla fakirje, ki so bili do vratu pokopani v močvirnem blatu, kjer so jih žrle žuželke. Drugi so ležali na koničastem železju, ki jim je prodiralo v meso. Veliko kolo iz bambusa se je naglo vrtelo. Na njem so bili privezani trije fakirji, v katerih so tičali železni kavlji.

— Pojdiva naprej, je dejal Robert, ki je čutil, da ga obhaja omotica.

Naglih korakov je odšel naprej in zadel z nogo ob strašno razmesarjenega fanatika: obrezal si je bil ves obraz, ustnice in ušesa. Tako strašnih stvari Robert ni mogel prenašati. Odhitel je naprej, ne da bi nadalje poslušal Trinavatove razlage, ki mu je hotel pokazati »karavato«, neke vrste enostavno giljotino, s pomočjo katere si človek lahko sam odseka glavo. Sestoji iz jeklenega, ostro nabrušenega polmeseca, ki drči med dvema traverzama. Polmesec je pritrjen na dve verigi, ki sta v zvezi z vzmeti. Fanatik stegne vrat v stroj, pritisne z nogami na vzmeti in na ta način sproži mehanizem. Tedaj z veliko silo polmesec udari navzdol in glava se zvali na zemljo.

— Dosti imam teh groznih prizorov, je vzkliknil Robert. Kako morete vse to dovoljevati?

— Ne dovoljujem jih, a zabraniti jih tudi ne morem. Izgubil bi vso oblast nad onimi, ki so mi pokorni, ako bi preprečil, da se ti nesrečniki sami mučijo.

— Tega pa res ne morem razumeti.

— O tem bova razpravljala pozneje. K sreči vam pa lahko sedaj pokažem tudi nekaj lepega.

Robert ni ničesar odgovoril. Že se je začel kesati, da je bil tako nepremišljeno sprejel brahmanovo ponudbo. Zdelo se mu je, da je že čisto v njegovih krempljih, in spomnil se je starih pripovedek o ljudeh, ki so bili prodali dušo vragu. Spraševal se je, ali nagli in čudni način, kako je bil vjet v Trinavatove mreže, ni bil nekaj nadnaravnega. In vendar si je na tihem dejal, da je modern, premišljen človek, ki se nikakor ne bo dal vjeti in zasužnjiti od indijskih čarovnij.

Prišla sta v zgornji del svetišča, ki je služil kot zasebno bivališče za najvišjega brahmana. To bivališče je bilo vprav kraljevsko. V prekrasnem parku je stala snežnobela mramornata palača. Povsod so bile terase, majhni ribniki, kioski in brezštevilni kipi bogov brahmanskega Olimpa. Z zadovoljstvom je zvedel Robert, da bo stanoval v popolnoma ločenem stolpu, v vrtu, ki je namenjen samo njemu.

— To je dobro, si je dejal na tihem. Tako bom vsaj vedno sam zase in bom lahko mirno delal.

Naravnost navdušen pa je bil, ko ga je Trinavat privedel po stopnjicah v veliko obokano dvorano, ki je bila spremenjena v najmodernejši inženjerski laboratorij z električnimi pečmi, bogato strokovno knjižnico in omarami, polnimi kemičnih proizvodov.

— Kot vdite, je dejal Trinavat, boste lahko tu delali. Mislim, da boste našli vse, kar rabite. Sicer pa, ako bi vam kaj manjkalo, kar povejte mi in v nekaj dneh boste zaželjeno dobili.

Inženjer je zapazil, da je v velikem laboratoriju vse novo. Steklenice, ki so nosile etikete angleških ali francoskih drogerij, so bile vse zaprte in nedotaknjene, aparatov se še nihče ni bil posluževal.

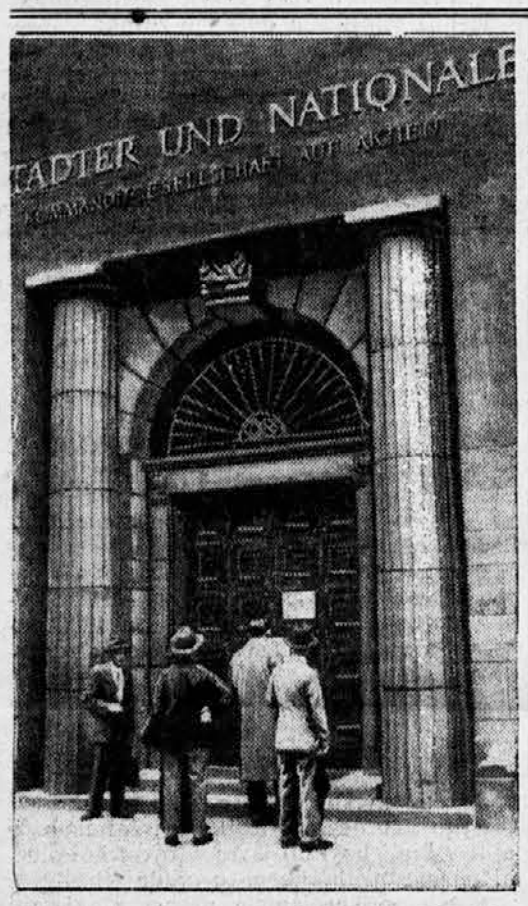

Upravno poslopje »Danat«-banke v Berlinu
13. julija je »Danat«-banka v Berlinu (»Darmstädter und Nationalbank«) ustavila svoja plačila z ozirom na težko finančno krizo v Nemčiji. Ta banka spada med najmočnejše nemške denarne zavode.

Trpljenje Indijancev v Ameriki

O Indijancih v Ameriki je izdal ameriški pisatelj dr. Robert Gessner zanimivo knjigo, kjer trdi, da se Indijancem danes v Ameriki še slabše godi kakor zamorcem. Največja nesreča za Indijance pa je to, da so izgubili svojo svobodo. O razmerah med Indijanci govore poglavarji posameznih rodov sami in poglavar »Menomine«-Indijancev pravi:

»Mi, Menomine-Indijanci, smo kot še leta 1732. svoboden narod. Tega leta so nas namreč šele spoznali Francozi in Angleži. Mi smo taborili ob slapu »Kesbena«, in smo tam ostali tudi še potem, ko je država drugim rodovom že zdavnaj odkazala nova selišča. Naše sosede, Vinibago-Indijance in »Potanatomi«-Indijance, so naselili v Kanzasu in v Nebraski. Nas pa ni bilo nič kaj volja iti na zapad in se umakniti belokožcem. Nam pravijo, da smo lenuhi — toda, kdo je pa tega kriv? Dokler niso prišli belokožci med nas, Indijanci niso bili lenuhi; ker so vedeli, da morajo pomreti od lakote, če bodo lenarili. Dokler bo pa Indijance varovala »pisarna za Indijance« v Washingtonu, se bo Indijancem slabo godilo.«

Poglavar »Vinibago«-Indijancev v Wisonsinu, Mike White Eagle, je slikar in poglavar rodu brez rodu. Ta pravi: »Moj rod so razkropili na vse vetrove. Dokler niso Evropejci prišli k nam, smo bili bogati, danes pa smo najbolj revno indijansko pleme. Mi nimamo zaščitenega ozemlja in naši stari ljudje ne vedo, od česa naj žive. Po zimi vsako leto silno stradamo. Državna podpora, ki znaša cele 3 dolarje na mesec, je veliko preskromna.«

Ko so si Zedinjene države prilastile Kalifornijo, je živelo tam okoli 150.000 Indijancev. Belokožci so pa hoteli dobili za vsako ceno deželo in zemljo v svoje roke in 119 indijanskih poglavarjev je podpisalo pogodbo, da si pridržujejo za sebe le 7 in pol milijona oralov zemlje. Država pa ni hotela te pogodbe priznati in Indijanci so se morali umakniti v gore brez najmanjše odškodnine.

Stanovanjske razmere med Indijanci so strahovite. V krajih, kjer jih država ščiti (v »reservacijah«) žive kakor jetniki. Oni so jetniki in berači, ki so izgubili vsako samozavest in vsak ponos. V eni sami sobi prebiva pogosto po 20 oseb. Jasno je, da mora rod, ki je bil nekdaj pod milim nebom, v takih razmerah propasti.

Indijanci so silno podvrženi raznim boleznim. Tudi bolezni so krive največ stanovanjske razmere. Jedo večinoma slanino, ki pa je navadno tako slaba, da je komaj še užitna. Radi jedo tudi konjsko meso, toda navadno je to meso od poginulih konj. Otroci so slabo hranjeni in zato jih mnogo pomrje že v nežni mladosti. Kamor prideš, povsod naletiš na ljudi uvelih lic in bolestnih potez.

Misijonarji pripovedujejo Indijancem jako radi o peklu. Zaradi vere Indijancev nihče ne preganja, prepovedano pa jim je izvrševati domače verske obrede.

Ameriška vlada je ustanovila ljudske šole za približno 25.000 indijanskih otrok. Ko postanejo otroci stari 6 let, jih pošljejo v oddaljene šole, daleč proč od domovine, tam pa morajo ostati do 18. leta. V teh šolah silno stradajo in učitelji ravnajo ž njimi zelo grdo. Otroka pa, ki poskusi pobegniti, priklenejo k postelji ali pa zapro v klet. Spati morajo v prenapolnjenih spalnicah in zato niso nalezljive bolezni med otroci nobena redkost.

Knjiga dr. Gessnerja je vzbudila v ameriški javnosti veliko pozornost in človeško čuteči ljudje zahtevajo od vlade energično, naj napravi red in naj tudi Indijancem da njihove pravice.

Znameniti kuharji

Izumitelj vseh prikuh, ki jih pozna francoska kuhinja, je Grimod de la Reymiere. Ta mož je bil potomec zelo bogate rodbine, ki je slovela od roda do roda zaradi svojega razumevanja za dobro jed. Oče tega moža je nekoč stopil na nekem svojem potovanju v podeželsko gostilno in šel kot odličen poznavalec kuhinje kar naravnost v kuhinjo. Tam se je silno začudil, ko je videl na mizi 7 puranov, še bolj pa se je začudil, ko je zagledal svojega sina v kuhinji in izvedel, da je sin naročil kar 7 puranov! Sin pa je očeta potolažil s temi besedami: »Purana vendar nihče ne jé celega, ampak od purana sne, kdor kaj razume, samo mali zadnji konček. Teh 7 končkov pa je ravno za skromen prigrizek!«

Princ Soubise, po katerem se imenuje tudi sloveča omaka, je imel odličnega kuharja. Nekega dne je nameraval princ prirediti veliko večerjo in je poklical kuharja, naj mu predloži svoj »program«. Kuhar je res napisal dolgo vrsto jedi, na prvem mestu pa je stalo zapisano — 50 gnjati.

»Ali si pameten? — je zaklical princ, »mar hočeš nasititi moj cel polk?«

»Ne, gospod,« je odvrnil kuhar, teh 50 gnjati ne bo prišlo na mizo, ampak samo ena gnjat — vse drugo bom pa prinesel na mizo v eni sami škodelici.«

Princ je nato odobril račun za 50 gnjati.

Tudi slavni virtuoz na klavirju Padesewski je znan kot ljubitelj dobre kuhinje in ž njim je vedno potoval po svetu tudi njegov francoski kuhar. Padesewski je imel navado, da je kuharja po vsakem obedu javno pohvalil, kar se je kuharju silno dobro zdelo. Enkrat pa se je zgodilo, da Padesewski ni pohvalil tudi juhe. Ves užaljen je stopil kuhar k Padesewskemu in ga je vprašal: »Gospod, kaj bi vi rekli, če bi kritika samo 3 točke vašega programa pohvalila, četrtega pa ne?«

Nemčija čaka na pomoč
V Basel-u, kjer ima svoj sedež Mednarodna reparacijska banka (glej sliko!), se vrše važna pogajanja za nujno finančno pomoč Nemčiji.

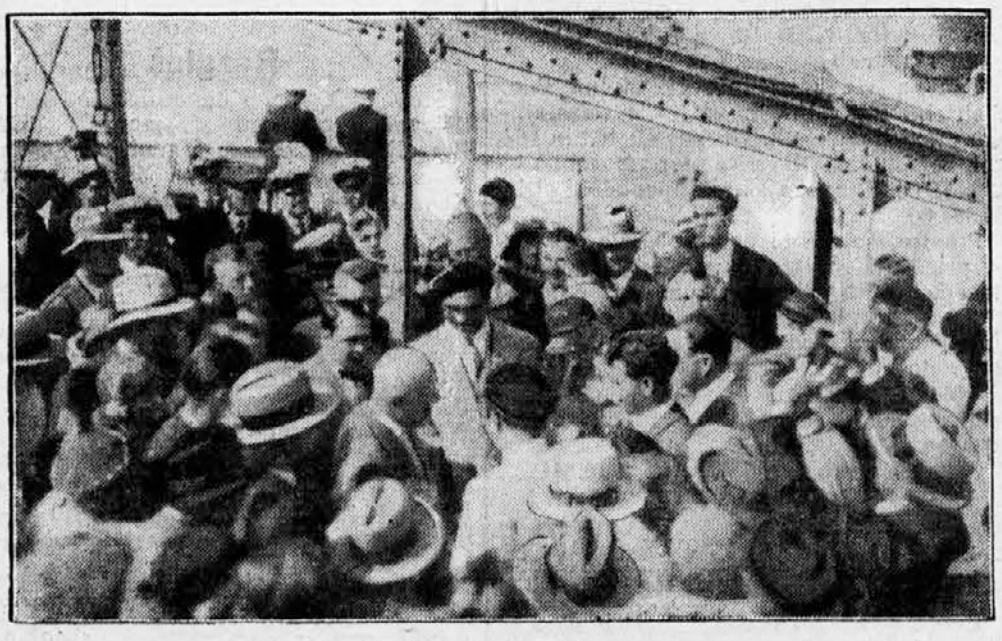

Schmeling zopet doma
Svetovni prvak v boksanju Maks Schmeling se je vrnil v ponedeljek s parnikom »Europa« zopet v svojo domovino. V Bremenu, kjer se je izkrcal, ga je velika množica ljudi navdušeno pozdravljala.

Nadškof Soederblom †.
Švedski nadškof Natan Soederblom je umrl v starosti 65 let v Upsali. Pokojnik je bil prej profesor bogoslovja na vseučilišču v Lipskem.

Proti klobukom

Pariški slikar van Dongen je velik nasprotnik klobuka in hodi po pariških ulicah vedno gologlav. Te dni pa ga je povabil angleški poslanik v Parizu na popoldanski čaj. Ko so gostje sedeli pri čaju, je začel slikar z veliko vnemo govoriti za svoj nazor, da je klobuk za glavo in za lase skrajno škodljiv in popolnoma nepotreben. Njegova izvajanja o tem predmetu so napravila na nekega odličnega gosta tako močn vtis, da je gost rekel, da bo takoj vrgel klobuk proč in da ne bo nikdar več kupil nobenega klobuka. To izjavo so navzoči časnikarji takoj dali v listi in tako je prišla cela zadeva v javnost. O tem pa je slišal tudi trgovec s klobuki, kjer je odlični gost prej klobuke kupoval, in ta je sklenil tožiti slikarja za odškodnino v znesku 10.000 frankov.

Sicer ima pa slikar skoro gotovo prav. Pravijo namreč, da klobuka ni iznašel zdrav človek, ampak iznašel ga je baje plešec, ki je hotel pod njim skriti svojo telesno napako.

Za kratek čas

Snideta se, v krčmi seveda, dva agenta. Eden se je bahal bolj kot drugi s svojimi poslovnimi uspehi.

Pa reče Francelj Rojalič: »Nekoč sem zavaroval pri nekem župniku podružnico samega sv. Florijana, ki je bila vsa iz kamna, streho je imela pločevinasto; dobil sem čisto premijo 300 Din!«

Pa odvrne Henrik Jadranskič: »To ni nič, jaz sem pa zavaroval nekoč proti požaru pri nekem grofu betoniran vodnjak, poln vode, brez strehe in dobil premijo 500 Din!«

—o—

»Zdravnik je zapisal moji ženi 4 tedne odmora v hribih.«

»No, ali si jo poslal v hribe?«

»Kaj še! V podstrešju sem ji dal urediti sobico...«

—o—

Brivec: »Ali ste bili že kedaj pri meni?«

»Tako pred kakimi 4 tedni.«

»Pa se nič ne spominjam na vaš obraz!«

»Sedaj se je že zacelil!«

Izdaja tiskarna »Merkur«. Gregorčičeva ulica 23. Za tiskarno odgovarja Otmar Mihálek. - Urednik Milan Zadnek. — Za inseratni del odgovarja August Korman. — Vsi v Ljubljani.